

PROWadząc przez powiat goleniowski

Leading through Goleniów county

Rundfahrt durch das Landkreis Goleniów

Stowarzyszenie
Szanse Bezdroży
Gmin Powiatu
Goleniowskiego

PROWadząc przez powiat goleniowski

Leading through Goleniów county

Rundfahrt durch das Landkreis Goleniów

Lokalna Grupa Działania

Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego
ul. Słowackiego 1, 72-100 Goleniów
kom. +48 504 062 884

Siedziba biura:

Brama Wolińska
Plac Bramy Wolińskiej 1, 72-100 Goleniów
e-mail: biuro@szansebezdroy.pl
www.szansebezdroy.pl

Zdjęcie na okładce - Lubczyna z lotu ptaka. \ Photo on cover - Lubczyna from a bird's eye view. \ Foto auf dem Umschlag - Lubczyna aus der Vogelperspektive.
Fot.: ZART Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Turystyki.

ISBN: 978-83-963574-0-3

Wydawnictwo:

Druksystem s.c.
NIP 9552156532
Gryfińska 44, 70-772 Szczecin
Identyfikator wydawcy w e-ISBN: 46963
Imprint
Drukarnia Druksystem
Kontakt
tel. +48 668 026 948
e-mail: biuro@druksystem.com.pl
<http://druksystem.com.pl>

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”. Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Publikacja opracowana przez Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego, współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach działania
„Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER” objętego PROW 2014-2020.

Spis treści

Kim jesteśmy?	5
Obszar działania LGD	6
„West is the best”	9
Prezentacja dobrych praktyk – projekty dofinansowane w ramach PROW 2014-2020	10
Projekty współpracy:	17
Projekty beneficjentów:	18
Gmina Goleniów	29
Gmina Maszewo	44
Gmina Nowogard	56
Gmina Osina	69
Gmina Przybiernów	80
Gmina Stepnica	92

Inside

Who are we?	5
Working area of LAG	6
“West is the best”	9
Presentation of good practices – projects co-financed under RDP 2014-2020	10
Cooperation projects:	17
Beneficiaries’ projects:	18
The Goleniów Commune	29
The Maszewo Commune	44
The Nowogard Commune	56
The Osina Commune	69
The Przybiernów Commune	80
The Stepnica Commune	92

Inhalt

Wer sind wir?	5
Tätigkeitsbereich der LAG	6
„West is the best”	9
Präsentation von guten Praktiken – Projekte, die im Rahmen des EPLR 2014-2020 kofinanziert wurden ..	10
Kooperationsprojekte:	17
Projekte der Begünstigten:	18
Gemeinde Goleniów [Gollnow]	29
Gemeinde Maszewo [Massow]	44
Gemeinde Nowogard [Naugard]	56
Gemeinde Osina [Schönhagen]	69
Gemeinde Przybiernów [Pribbernow]	80
Gemeinde Stepnica [Stepenitz]	92

Kim jesteśmy?

Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego z siedzibą w Goleniowie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i prawnych, w tym jednostek samorządu terytorialnego. Członkami zwyczajnymi Stowarzyszenia obok osób fizycznych mogą być również osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województw.

Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego powstało w 2006 roku i jako Lokalna Grupa Działania jest partnerstwem trójsektorowym, w którego skład wchodzi przedstawiciele sektora publicznego, gospodarczego, społecznego i mieszkańcy. Celem Lokalnej Grupy Działania (LGD), jest działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. Dotychczasowa działalność Stowarzyszenia, wzmacnia lokalną tożsamość mieszkańców, integruje i aktywizuje tutejszą społeczność oraz pokazuje zasadność i celowość korzystania z dofinansowania ze środków unijnych na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Gmina Goleniów,
Gmina Maszewo,
Gmina Nowogard,
Gmina Osina,
Gmina Przybiernów,
Gmina Stepnica.

Zastosowane skróty:

LSR – Lokalna Strategia Rozwoju
LGD – Lokalna Grupa Działania
KSOW – Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Who are we?

Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego with its seat in Goleniów is a voluntary, self-governing, permanent association of natural and legal persons, including municipal government units. Ordinary members of the association, apart from natural persons, may also be legal persons, including municipal government units, with the exception of voivodships.

Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego was established in 2006 and as a Local Action Group it is a three-sector partnership consisting of representatives of the public, economic and social sectors as well as residents. The aim of the Local Action Group (LAG) is to act for the sustainable development of rural areas in the municipalities of Goleniów district. The activity of the Association, as of now, strengthens the local identity of the inhabitants, integrates and activates the local community and shows the legitimacy and purposefulness of using EU funding for rural development.

Municipality Goleniów,
Municipality Maszewo,
Municipality Nowogard,
Municipality Osina,
Municipality Przybiernów,
Municipality Stepnica.

Abbreviations used:

LDS - Local Development Strategy
LAG – Local Action Group
NRN – National Rural Network
RDP – Rural Development Programme

Wer sind wir?

Der Verein namens Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego mit Sitz in Goleniów ist eine freiwillige, selbstverwaltete, ständige Vereinigung von natürlichen und juristischen Personen, darunter der lokalen Selbstverwaltungseinheiten. Die ordentlichen Mitglieder des Vereins können außer von natürlichen Personen auch juristische Personen, darunter Einheiten der territorialen Selbstverwaltung, mit Ausnahme der Woiwodschaften, sein.

Der Verein namens Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego wurde 2006 gegründet und ist als Lokale Aktionsgruppe eine Drei-Sektoren-Partnerschaft, die sich aus Vertretern des öffentlichen, wirtschaftlichen und sozialen Sektors sowie der Einwohner zusammensetzt. Ziel der Lokalen Aktionsgruppe (LAG) ist es, sich für eine nachhaltige Entwicklung der ländlichen Gebiete in den Gemeinden des Landkreises Goleniów einzusetzen. Die bisherigen Aktivitäten des Vereins stärken die lokale Identität der Einwohner, integrieren und aktivieren die lokale Gemeinschaft und zeigen, dass es sinnvoll ist, EU-Mittel für die ländliche Entwicklung zu verwenden.

Gemeinde Goleniów,
Gemeinde Maszewo,
Gemeinde Nowogard,
Gemeinde Osina,
Gemeinde Przybiernów,
Gemeinde Stepnica.

Verwendete Abkürzungen:

LSR - Lokale Entwicklungsstrategie
LAG – Lokale Aktionsgruppe
NLR – Nationales Netzwerk für den ländlichen Raum
EPLR – Entwicklungsprogramm für den ländlichen Raum

Obszar działania LGD

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego swoim działaniem obejmuje powierzchnię sześciu gmin wchodzących w skład powiatu goleniowskiego: Goleniów, Maszewo, Nowogard, Osinę, Przybiernów i Stepnicę. Gminy te zajmują powierzchnię 1604 km².

Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego

ul. Słowackiego 1,
72-100 Goleniów
kom. +48 504 062 884

Siedziba biura:

Brama Wolińska
Plac Bramy Wolińskiej 1
72-100 Goleniów

e-mail: biuro@szansebezdrozy.pl
www.szansebezdrozy.pl

Working area of LAG

Local Action Group of Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego covers the area of six municipalities in Goleniów district: Goleniów, Maszewo, Nowogard, Osina, Przybiernów and Stepnica. These municipalities cover the area of 1604 km².

Local Action Group Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego

Słowackiego 1,
72-100 Goleniów
Phone no. +48 504 062 884

Office:

Brama Wolińska
Plac Bramy Wolińskiej 1
72-100 Goleniów

e-mail: biuro@szansebezdrozy.pl
www.szansebezdrozy.pl

Tätigkeitsbereich der LAG

Die Lokale Aktionsgruppe des Vereins namens Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego deckt mit ihren Aktivitäten das Gebiet von sechs Gemeinden des Landkreises Goleniów ab: Goleniów, Maszewo, Nowogard, Osina, Przybiernów und Stepnica. Diese Gemeinden haben eine Fläche von 1604 km².

Lokale Aktionsgruppe Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego

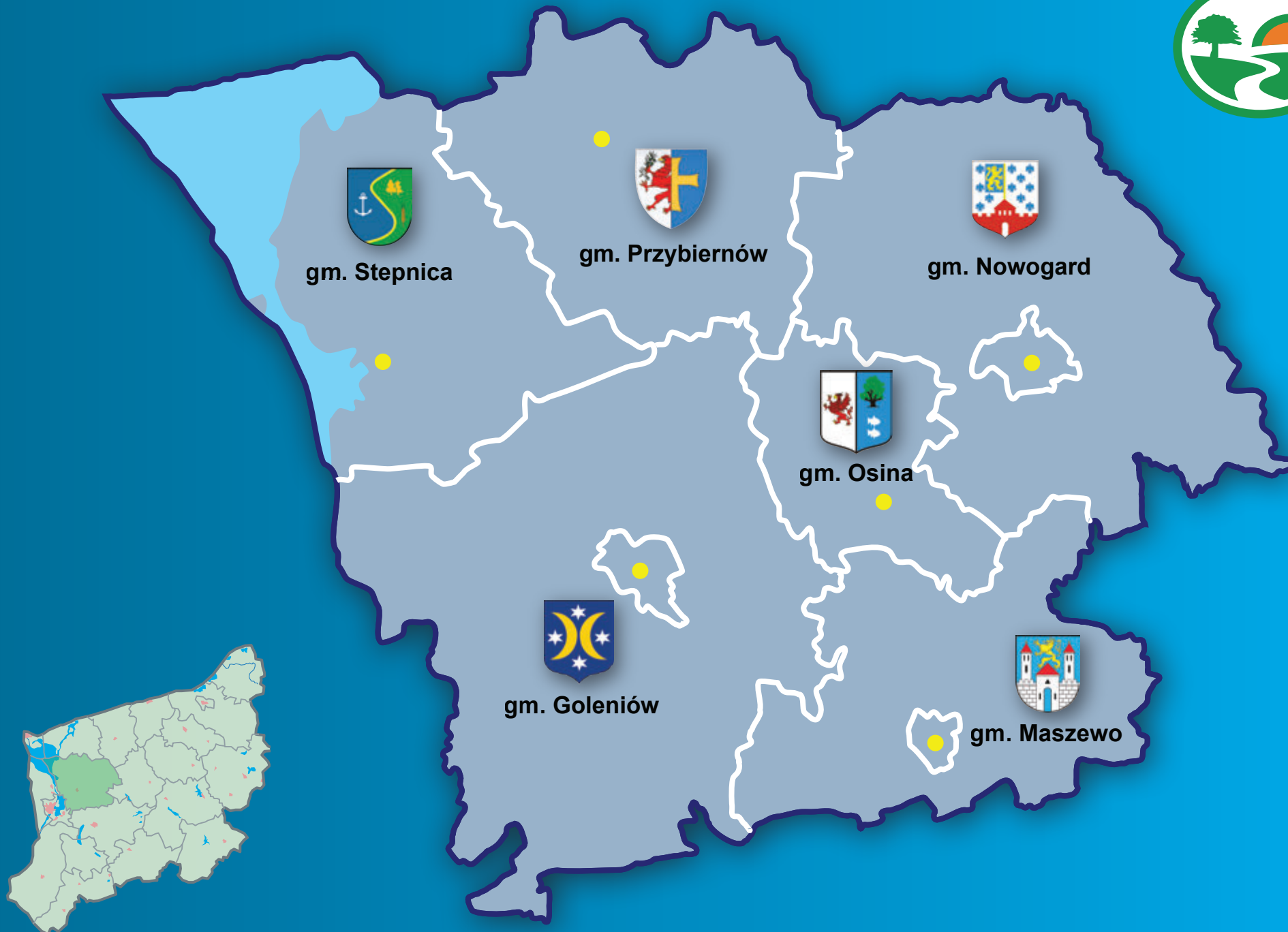
ul. Słowackiego 1,
72-100 Goleniów
Mobil. +48 504 062 884

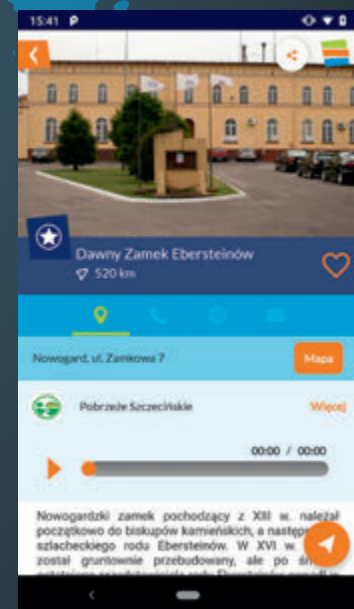
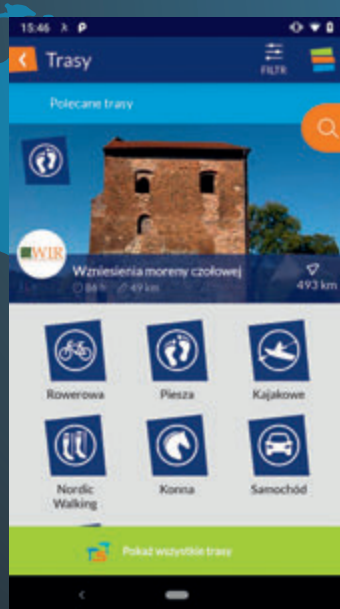
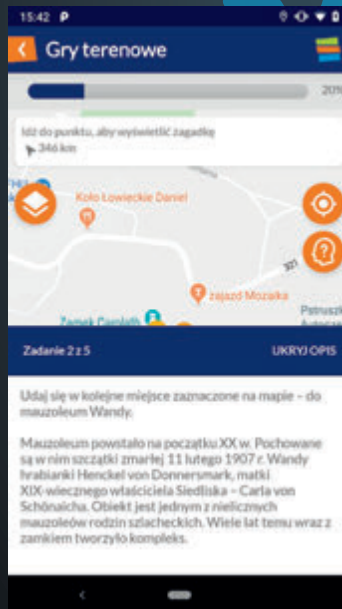
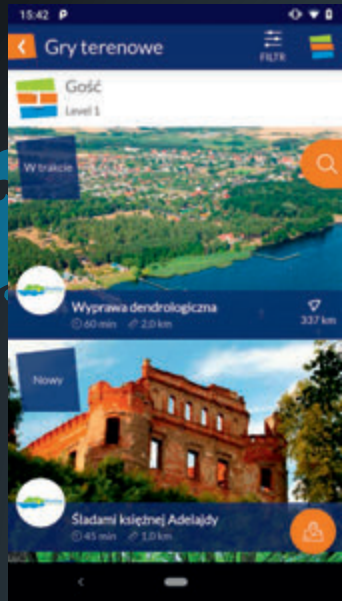
Büroadresse:

Brama Wolińska
Plac Bramy Wolińskiej 1
72-100 Goleniów

E-Mail: biuro@szansebezdrozy.pl
www.szansebezdrozy.pl

„West is the best”

to przewodnik w postaci aplikacji na urządzenia mobilne, który prowadzi przez dwanaście atrakcyjnych turystycznie regionów Polski zachodniej. Można z nim zwiedzać najciekawsze zakątki województw zachodniopomorskiego, lubuskiego i wielkopolskiego – zarówno zabytki, jak i miejsca atrakcyjne pod względem przyrodniczym. Każdy turysta odwiedzający dany region znajdzie w aplikacji rozbudowaną bazę gastronomiczną i noclegową, obiekty sportowe i rekreacyjne, punkty z lokalnymi produktami i usługami, a także dane adresowe dobrze rozwiniętej sieci punktów informacji turystycznej, sklepów, urzędów i banków, dzięki czemu zwiedzanie będzie nie tylko przyjemne, ale i wygodne. Dodatkowym atutem aplikacji są propozycje tras turystycznych – pieszych, rowerowych, kajakowych, edukacyjnych oraz do nordic walkingu. Przemierzając je, można skorzystać z nawigacji, a przy napotkanych na drodze atrakcjach odsłuchać związanych z nimi legend lub opisów audio. Ponadto każdy turysta może poznawać region, biorąc udział we wciągających grach terenowych lub poszukując poukrywanych w terenie skarbów – keszy. Baza aplikacji należy do niezwykle rozbudowanych – znajduje się w niej prawie 5 tys. obiektów w różnych kategoriach, ok. 8 tys. km tras tworzących łącznie ponad 300 szlaków oraz ponad 8 tys. barwnych zdjęć. Aplikacja wykorzystuje technologię GPS, pokazując pozycję użytkownika i lokalizację obiektów. Działa zarówno w trybie online, jak i offline. Aplikacja powstała w ramach projektu pt. „Mobilna aplikacja turystyczna innowacyjnym sposobem promocji obszaru LSR” dla 12 Lokalnych Grup Działania. Więcej informacji o projekcie znajduje się na stronie projektu: westisthebest.pl.

“West is the best”

is a guide in the form of an application for mobile devices, which leads through twelve attractive tourist regions of Western Poland. Thanks to the application, you may visit the most interesting corners of Zachodniopomorskie, Lubuskie and Wielkopolskie voivodships - both monuments and places attractive in terms of nature. Within the application, every tourist visiting a given region will find: extensive gastronomic and accommodation base, sports and recreational facilities, points with local products and services, as well as address details of a well-developed network of tourist information points, shops, offices and banks, thanks to which the visit will not only be pleasant, but also convenient. An additional advantage of the application are the proposed tourist routes - hiking, cycling, canoeing, educational and Nordic walking. Travelling the routes, you may use navigation, and listen to legends or audio descriptions of the attractions encountered on the road. In addition, every tourist can get to know the region by taking part in addictive field games or looking for treasures hidden in the field (geocaching). The application base is extremely extensive - it contains almost 5,000 objects in various categories, approx. 8000 km of routes making a total of over 300 routes and over 8,000 colour photos. The application uses GPS technology to show the user's position and the location of objects. It works both online and offline. The application was created as a part of the “Mobile tourist application as an innovative way to promote the LDS area” project for 12 Local Action Groups. More information about the project is available on the project's website: westisthebest.pl.

„West is the best”

ist ein Reiseführer in Form einer Anwendung für mobile Geräte, der durch zwölf attraktive touristische Regionen Westpolens führt. Mit seiner Hilfe können die interessantesten Ecken der Woiwodschaften Westpommern, Lebusen Land und Großpolen besucht werden - sowohl historische Denkmäler als auch naturkundlich attraktive Orte. Jeder Tourist, der eine bestimmte Region besucht, findet in der Anwendung ein umfangreiches Gastronomie- und Beherbergungsangebot, Sport- und Erholungseinrichtungen, Anlaufstellen mit lokalen Produkten und Dienstleistungen sowie Adressdaten eines gut ausgebauten Netzwerks von touristischen Informationsstellen, Ladengeschäften, Behörden und Banken, dank derer die Besichtigung nicht nur angenehm, sondern auch bequem ist. Ein weiterer Vorteil der Anwendung sind die Vorschläge für touristische Routen - für Wanderungen, Radfahren, Kanufahren, Bildung und Nordic Walking. Bei der Erkundung der Routen kann man die Navigation nutzen und sich Legenden oder Audiobeschreibungen zu den Sehenswürdigkeiten anhören, die man auf dem Weg findet. Außerdem kann jeder Tourist die Region erkunden, indem er an spannenden Spielen im Freien teilnimmt oder nach versteckten Schätzen - Caches - sucht. Die Datenbank der Anwendung ist sehr umfangreich - es umfasst fast 5 Tsd. Objekte in verschiedenen Kategorien, etwa 8 Tsd. km Routen, die mehr als 300 Routen bilden, und mehr als 8 Tsd. bunte Fotos. Die Anwendung nutzt die GPS-Technologie und zeigt die Position des Nutzers und die Lage von Objekten an. Es funktioniert sowohl online als auch offline. Die Anwendung wurde im Rahmen des Projekts Mobile touristische Anwendung als innovativer Weg zur Förderung des LSR-Gebiets für 12 lokale Aktionsgruppen entwickelt. Weitere Informationen über das Projekt befinden sich auf der Projektwebsite: westisthebest.pl.

Prezentacja dobrych praktyk – projekty dofinansowane w ramach PROW 2014-2020

Operacje własne to projekty, których beneficjentem i realizatorem jest Lokalna Grupa Działania (LGD) Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego. W ramach środków z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 Stowarzyszenie zrealizowało następujące operacje własne:

Realizacja trzech Złotów Sołtysów

Celem operacji jest wzrost aktywności i umiejętności animowania społeczności wiejskiej u sołtysów i członków rad sołeckich oraz podejmowanie i prowadzenie działalności społecznej poprzez poszukiwanie edukacyjno-społecznych metod rozwijania kapitału społecznego, kulturowego i ludzkiego. W ramach projektu przeprowadzone zostały warsztaty z wykorzystaniem form wymagających jak największego aktywnego udziału uczestników z zastosowaniem metod warsztatowych sprzyjających kształtowaniu umiejętności i postaw lokalnych liderów i animatorów. Wspólne wyjazdy na złoty dały możliwość integracji społeczności lokalnej, nawiązania kontaktów, wymiany doświadczeń oraz wykorzystania aktywności liderów lub animatorów lokalnych w procesie szkoleniowym. Prowadzone warsztaty były również oparte na prezentacji działalności sołectw na przykładzie dobrych i złych praktyk.

Presentation of good practices – projects co- -financed under RDP 2014-2020

Own operations are projects whose beneficiary and implementer is the Local Action Group (LAG), Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego. As part of the funds from the Rural Development Programme for 2014-2020, the Association implemented the following own operations:

The execution of three gatherings for village administrators

The aim of the operation is to increase the activity and skills of animating the rural community of village administrators and members of village councils as well as undertaking and conducting social activity by searching for educational and social methods of developing social, cultural and human capital. As part of the project, we conducted workshops with the use of forms requiring the greatest possible active participation of participants and with the use of workshop methods conducive to shaping the skills and attitudes of local leaders and animators. Joint trips to the gatherings made it possible to integrate the local community, establish contacts, exchange experiences and use the activity of local leaders or animators in the training process. The workshops were also based on the presentation of the activities of the village councils on the example of good and bad practices.

Präsentation von guten Praktiken – Projekte, die im Rahmen des EPLR 2014- -2020 kofinanziert wurden

Bei den eigenen Operationen handelt es sich um Projekte, deren Begünstigter und Ausführer die Lokale Aktionsgruppe (LAG) Der Verein namens Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego ist. Im Rahmen der Mittel aus dem Entwicklungsprogramm für den ländlichen Raum 2014-2020 hat der Verein die folgenden eigenen Maßnahmen durchgeführt:

Durchführung von den drei Goldenen Schultheißen

Ziel der Maßnahme ist es, die Aktivitäten und Fähigkeiten zur Belebung ländlicher Gemeinschaften bei den Schultheißen und Mitgliedern der Dorfräte zu steigern und soziale Aktivitäten durch die Suche nach Bildungs- und Sozialmethoden zur Entwicklung von sozialem, kulturellem und menschlichem Kapital zu unternehmen und durchzuführen. Im Rahmen des Projekts wurden Workshops durchgeführt, die eine möglichst aktive Beteiligung der Teilnehmer mit Anwendung der Workshop-Methoden erforderten, um die Fähigkeiten und Haltungen der lokalen Leader und Animatoren zu fördern. Gemeinsame Fahrten zu den Treffen boten die Möglichkeit, die örtliche Gemeinschaft zu integrieren, Kontakte zu knüpfen, Erfahrungen auszutauschen und die Aktivitäten der örtlichen Leader oder Animatoren in den Schulungsprozess einzubeziehen. Die durchgeführten Workshops basierten auch auf der Präsentation der Tätigkeiten von Schultheißenämtern anhand von Beispielen für gute und schlechte Praktiken.

Animator społeczności lokalnej

Animator społeczności lokalnej to operacja polegająca na całorocznym bezpośrednim kontakcie animatora z mieszkańcami powiatu goleniowskiego. Animator pomaga mieszkańcom w procesie tworzenia i kształtowania społeczności, kreatywnego uruchamiania i wyzwiania potencjału ludzi. Ważnym aspektem pracy animatora jest wspieranie aktywności liderów i animatorów lokalnych, którzy już działają na terenie LGD oraz stymulowanie procesów, które doprowadzały do motywowania społeczności w ich działaniu.

Mieszkańcy obszaru LSR mieli możliwość uczestnictwa w spotkaniach w zakresie:

- zajęć animacyjno-integracyjnych mieszkańców,
- szkoleń nt. możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy oraz pomoc przy ich sporządzeniu,
- pomocy przy tworzeniu dokumentów strategicznych dla Twojej wsi,
- organizacji spotkań z mieszkańcami nt. wizji zmian wsi,
- zwiększenia oferty kulturalno-edukacyjnej,
- zwiększenia zainteresowania turystyką wiejską i produkcją eko-żywności,
- informowania o możliwościach wsparcia dla organizacji pozarządowych, w tym współpraca z istniejącymi organizacjami pozarządowymi (NGOs), ochotniczymi strażami pożarnymi (OSP), grupami nieformalnymi (GN), klubami seniora (KS).

Fot.: Katarzyna Kamińska

Local community animator

A local community animator is an operation consisting in a year-round direct contact between the animator and the inhabitants of Goleniów district. An animator helps residents in the process of creating and shaping a community, creatively activating and releasing people's potential. An important aspect of the animator's work is supporting the activity of local leaders and animators who already operate in the LAG area and stimulating the processes that led to the motivation of the community in their activities.

Inhabitants of the LSR area had the opportunity to participate in the meetings regarding:

- animation and integration activities for the inhabitants,
- training on the possibility of submitting applications for granting aid and assistance in their preparation,
- assistance in the creation of strategic documents for the village,
- organization of meetings with residents on the ideas of changes in the village,
- increasing the cultural and educational offer,
- increasing the interest in rural tourism and eco-food production,
- giving information about the possibilities of support for non-governmental organizations, including cooperation with existing non-governmental organizations (NGOs), voluntary fire brigades (VFB), informal groups (IG), senior clubs (SC).

Animateur der örtlichen Gemeinschaft

Die Maßnahme „der Animateur der örtlichen Gemeinschaft“ beruht auf einem einjährigen direkten Kontakt eines Animateurs mit den Einwohnern des Landkreises Goleniów. Der Animateur hilft den Bewohnern, die Gemeinschaft zu bilden und zu gestalten, das Potenzial der Menschen kreativ zu aktivieren und freizusetzen. Ein wichtiger Aspekt der Arbeit des Animateurs besteht darin, die Tätigkeit der lokalen Leader und Animateure, die bereits im LSR-Gebiet aktiv sind, zu unterstützen und Prozesse anzuregen, die dazu führen, dass die Gemeinschaft in ihrer Tätigkeit motiviert wird.

Die Einwohner des LSR-Gebiets hatten die Möglichkeit, an Sitzungen zu folgenden Themen teilzunehmen:

- Animations- und Integrationsmaßnahmen für die Einwohner,
- Schulung über die Möglichkeiten der Einreichung von Beihilfeanträgen und Unterstützung bei deren Vorbereitung,
- Unterstützung bei der Erstellung strategischer Dokumente für Ihr Dorf,
- Organisation von Treffen mit den Einwohnern zum Thema Vorstellungen für Veränderungen im Dorf,
- Erweiterung des Kultur- und Bildungsangebots,
- Steigerung des Interesses an ländlichem Tourismus und ökologischer Lebensmittelerzeugung,
- Information über die Möglichkeiten der Unterstützung seitens der Nichtregierungsorganisationen, einschließlich der bestehenden Nichtregierungsorganisationen (NRO), freiwilligen Feuerwehren, informellen Gruppen, Seniorenclubs.

Chłopska Szkoła Biznesu

Chłopska Szkoła Biznesu to symulacyjno-planszowa gra ekonomiczna, jedyny taki produkt w Polsce, którego autorami są pracownicy Małopolskiego Instytutu Kultury. Dzięki różnorodności możliwych do poruszenia zagadnień (np. z zakresu ekonomii, historii czy wiedzy o społeczeństwie) może stanowić atrakcyjne narzędzie pracy dla pedagogów, a tym samym alternatywę dla tradycyjnych metod nauczania przedsiębiorczości. Dla celów dydaktycznych szczególnie wartościowe jest zaistnienie w trakcie gry: wahań podaży i popytu, korzyści płynących z kooperacji, znaczenia specjalizacji, znaczenia przepływu informacji.

Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego zakupiło gry Chłopska Szkoła Biznesu i zrealizowało operację własną pod tym samym tytułem. W pierwszej fazie realizacji projektu zostały przeprowadzone szkolenia, których celem była nauka prowadzenia gry Chłopskiej Szkoły Biznesu przez nauczycieli. Kolejnym etapem było upowszechnienie gry tj. realizacja turniejów na poziomie szkół oraz kwalifikacja reprezentantów szkół do turnieju powiatowego. Podczas turnieju finałowego najlepsi uczniowie ze szkół powiatu goleniowskiego w nagrodę mieli okazję skorzystać z wyjazdów do Warszawy, Wrocławia czy Trójmiasta. Dla zainteresowanych uczniów z danych szkół Stowarzyszenie organizowało również spotkania z lokalnymi przedsiębiorcami i jednodniowe staże w wybranych przez uczniów lokalnych firmach.

Fot: Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego

Peasant Business School

Peasant Business School is an economic simulation and board game, the only product of this type in Poland, the authors of which are employees of the Małopolski Institute of Culture. Thanks to the variety of issues that can be discussed (e.g. in the field of economics, history or knowledge about society), it can be an attractive work tool for educators, and thus an alternative to traditional methods of teaching entrepreneurship. The factors especially valuable for didactic purposes during the game are: fluctuations in supply and demand, the benefits of cooperation, the importance of specialization, the importance of information flow.

Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego purchased the games from Peasant Business School and carried out its own operation under the same title. In the first phase of the project implementation, training was carried out to train teachers how to play the Peasant Business School game. The next stage was the popularization of the game, i.e. the implementation of tournaments at the school level and the qualification of school representatives for the district tournament. During the final tournament, the best students from the schools of Goleniów district were rewarded with trips to Warsaw, Wrocław and the Tri-City. For interested students from particular schools, the Association also organized meetings with local entrepreneurs and one-day internships in local companies selected by the students.

Bauernschule für Unternehmertum

Die Bauernschule für Unternehmertum ist ein Wirtschaftssimulations- und Brettspiel, das einzige Produkt dieser Art in Polen, dessen Autoren Mitarbeiter des Małopolski Instytut Kultury sind. Dank der Vielfalt der Themen, die behandelt werden können (z. B. im Bereich der Wirtschaft, Geschichte oder Sozialkunde), kann es zu einem attraktiven Arbeitsinstrument für Pädagogen und damit zu einer Alternative zu den traditionellen Lehrmethoden für unternehmerische Initiative werden. Für didaktische Zwecke ist es besonders wertvoll, während des Spiels die Schwankungen von Angebot und Nachfrage, die Vorteile der Zusammenarbeit, die Bedeutung der Spezialisierung und die Bedeutung des Informationsflusses aufzuzeigen.

Der Verein namens Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego kaufte die Bauernschule für Unternehmertum – Spiele und führte eine eigene Aktivität unter demselben Titel durch. In der ersten Phase der Projektumsetzung wurden Schulungen durchgeführt, deren Ziel darin bestand, den Lehrkräften beizubringen, wie sie das Spiel zum Thema die landwirtschaftliche Businessschule durchführen können. Der nächste Schritt war die Popularisierung des Spiels, d. h. die Organisation von Turnieren auf Schulebene und die Qualifikation von Schülern für das Kreisturnier. Während des Finalturniers erhielten die besten Schülerinnen und Schüler aus Schulen des Kreises Goleniów die Möglichkeit, als Preis nach Warschau, Wrocław oder in die Dreistadt zu fahren. Für interessierte Schüler aus den jeweiligen Schulen organisierte der Verein auch Treffen mit lokalen Unternehmern und eintägige Praktika in den von den Schülern ausgewählten lokalen Unternehmen.

Wydanie bezpłatnej gazety dotyczącej obszaru LSR

Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego wydało bezpłatną gazetę dla mieszkańców obszaru LSR pod tytułem „Wieści z Bezdroży”. Publikacja gazety miała na celu wspieranie rozwoju obszarów wiejskich oraz pomoc w pracy sołtysów, członków rad sołeckich oraz wszystkich osób aktywnych, działających na rzecz rozwoju swoich miejscowości. Do pracy przy projekcie zaangażowani zostali mieszkańcy obszaru, którzy tworzyli artykuły, wybierane w drodze ogłoszonego konkursu.

Fot.: Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego

Publication of a free newspaper on the LSR area

Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego published a free newspaper for the inhabitants of the LSR area under the title "Roadless News". The publication of the newspaper was aimed at supporting the development of rural areas and assisting the work of village leaders, members of village councils and all active people working for the development of their localities. Residents of the area were involved in working on the project, they created articles, selected through an announced competition.

Herausgabe einer kostenlosen Zeitung für das ÖES-Gebiet (Örtliche Entwicklungsstrategie)

Der Verein mit dem Titel Stowarzyszenie Szanse Bezdroży Gmin Powiatu Goleniowskiego gab eine kostenlose Zeitung für die Bewohner des LSR-Gebiets mit dem Titel „Nachrichten aus den Geländewegen“ heraus. Mit der Herausgabe der Zeitung sollte die ländliche Entwicklung gefördert und die Arbeit der Schultheißen, der Mitglieder der Dorfräte und aller Personen, die sich für die Entwicklung ihrer Dörfer einsetzen, unterstützt werden. An dem Projekt waren die Bewohner des Gebiets beteiligt, die im Rahmen eines Wettbewerbs ausgewählte Artikel verfassten.

Projekty współpracy:

W latach 2010-2014 w ramach działania 4/4.21 „Wdrażanie projektów współpracy” Stowarzyszenie zrealizowało następujące projekty przy współpracy z Lokalnymi Grupami Działania z województwa zachodniopomorskiego:

- Leaderowskie Igrzyska Zachodniopomorskiego (2010r.) – udział 11 partnerów,
- II Leaderowskie Igrzyska Zachodniopomorskiego (2011r.) – udział 10 partnerów,
- Leaderowskie Złoty Rowerowe „Z rowerem za pan brat, bierz uśmiech i dawaj w świat” (2012r.) – udział 2 partnerów,
- Wojewódzkie Targi Wielobranżowe Aktywny Senior (2013r.) – udział 6 partnerów,
- „Włóczykije Pojezierza” (2014r.) – udział 5 partnerów,
- „Młodzieżowa Akademia Komunikacji” (2017r.) – udział 10 partnerów.

W roku 2018 Stowarzyszenie podpisało umowę z Urzędem Marszałkowskim na realizację projektu współpracy (12 partnerów) Mobilna Aplikacja Turystyczna WestIsTheBest, którego budżet wyniósł 1 038 100 PLN.

W czasie swojej działalności LGD zrealizowała schemat I i II Leader oraz PROW na lata 2007-2013, 7 projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitału Ludzki (PO KL) w ramach priorytetu IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich. Stowarzyszenie realizowało również operacje w ramach KSOW (Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich). Były to między innymi: Szkoła Animatorów Wiejskich czy Szkolenie dla świetlicowych.

Cooperation projects:

In 2010-2014, under measure 4/4.21 “Implementation of cooperation projects”, the Association implemented the following projects in cooperation with Local Action Groups from the West Pomeranian Voivodship:

- West Pomeranian Leader Olympics (2010) – participation of 11 partners,
- II West Pomeranian Leader Olympics (2011) – participation of 10 partners,
- Bicycle Gatherings for Leaders “Make friends with your bicycle, smile and share it with the world” (2012) – participation of 2 partners,
- Voivodship Multi-Industry Fairs ‘Active Senior’ (2013) – participation of 6 partners,
- “Pomeranian Rolling Stones” (2014) – participation of 5 partners,
- “Youth Communication Academy” (2017) – participation of 10 partners.

In 2018, the Association signed an agreement with the Marshal’s Office for the implementation of a cooperation project (12 partners) WestIsTheBest Mobile Tourist Application, the budget of which was PLN 1 038 100.

During its operation, the LAG implemented schemes I and II Leader and RDP for 2007-2013, 7 projects under the Human Capital Operational Program (HCOP) under priority IX Development of education and competences in regions, measure 9.5 Bottom-up educational initiatives in rural areas. The association also carried out operations under the NRN (National Network of Rural Areas). These were, among others: the School of Rural Animators or the training for community centres’ workers.

Kooperationsprojekte:

In den Jahren 2010-2014 haben der Verein im Rahmen der Maßnahme 4/4.21 „Umsetzung von Kooperationsprojekten” die folgenden Projekte in Zusammenarbeit mit Lokalen Aktionsgruppen aus der Woiwodschaft Westpommern durchgeführt:

- Westpommersche Leader-Spiele (2010) – Teilnahme von 11 Partnern,
- II. Westpommersche Leader-Spiele (2011) – Teilnahme von 10 Partnern,
- Leader-Radtreffen „Rauf aufs Rad, lächeln und es der Welt zeigen” (2012) – Teilnahme von 2 Partnern,
- Woiwodschaftsübergreifende Multibranchenmesse Aktive Senioren (2013) – Teilnahme von 6 Partnern,
- „Seeplattengewanderer” (2014) – Teilnahme von 5 Partnern,
- „Jugendakademie für Kommunikation” (2017) – Teilnahme von 10 Partnern.

Im Jahr 2018 unterzeichnete der Verein einen Vertrag mit dem Marschallamt für die Durchführung des Kooperationsprojekts (12 Partner) Mobile Tourismusanwendung WestIsTheBest, dessen Budget sich auf 1 038 100 PLN belief.

Während ihrer Tätigkeit führte die LAG die Programme I und II Leader und EPLR-Programm für die Jahre 2007-2013 durch, 7 Projekte im Rahmen des Operationellen Programms Humankapital (OP HK) im Rahmen der Priorität IX. Entwicklung von Bildung und Kompetenzen in den Regionen, Maßnahme 9.5 Basisorientierte Bildungsinitiativen in ländlichen Gebieten. Der Verband führte auch Aktivitäten im Rahmen des KSOW (Nationales Netzwerk für den ländlichen Raum) durch. Dazu gehören: Schule für ländliche Animatoren oder Ausbildung für Kindertagesstätten.

Projekty beneficjentów:

1. Beneficjent: Olga Kowalczyk

Pracownia krawiecko – warsztatowa o nazwie „TOLA”

Kwota dofinansowania: 100 000 PLN

W ramach zrealizowanego projektu stworzono miejsce, gdzie odbywają się warsztaty krawieckie dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Podczas warsztatów społeczność integruje się oraz rozwija poprzez naukę szycia ręcznego, haftowania, robótek ręcznych z wykorzystaniem tkanin pochodzących z recyklingu. Uczestnicy zajęć nabywają umiejętność czytania szablonów, a także wykonywania wykrojów. Tematyka warsztatów wiąże się z ponownym wykorzystaniem posiadanych ubrań czy tkanin. Pracownia jest miejscem relaksu, dobrej zabawy a zarazem kształcenia.

Fot.: Olga Kowalczyk

2. Beneficjent: Magdalena Gąsior

Utworzenie działalności gospodarczej świadczącej usługi fotograficzne

Kwota dofinansowania: 100 000 PLN

Wieloletnia pasja i zainteresowanie branżą fotograficzną oraz satysfakcja z wykonywania sesji zdjęciowych przyczyniła się do utworzenia działalności gospodarczej świadczącej usługi fotograficzne. Firma stosuje innowacyjne rozwiązania takie jak wykonywanie zdjęć w plenerze przy pomocy drona. Ponadto firma oferuje sesje okolicznościowe, noworodkowe, portretowe, reportaże z uroczystości. Celem operacji jest wprowadzenie na rynek innowacyjnych usług fotograficznych z nastawieniem na jakość i mobilność.

Fot.: Magdalena Gąsior

Beneficiaries' projects:

1. Beneficiary: Olga Kowalczyk

Tailor and workshop studio called “TOLA”

Grant-aid amount: PLN 100 000

As part of the project, a place was created where tailoring workshops for children, adolescents and adults are held. During the workshops, the community integrates and develops by learning hand sewing, embroidery, needlework with the use of recycled fabrics. Participants of the classes acquire the ability to read templates and make patterns. The subject of the workshops is related to the re-use of existing clothes or fabrics. The studio is a place of relaxation, fun and education.

2. Beneficiary: Magdalena Gąsior

Establishing a business providing photography services

Grant-aid amount: PLN 100 000

Many years of passion and interest in the photographic industry as well as satisfaction of doing photo shoots contributed to the creation of a business providing photographic services. The company uses innovative solutions such as taking pictures outdoors with a drone. In addition, the company offers occasional sessions, newborn sessions, portraits, and reports from different celebrations. The aim of the operation is to introduce innovative photo services to the market with a focus on quality and mobility.

Projekte der Begünstigten:

1. Begünstigte: Olga Kowalczyk

Näh- und Workshopsstudio „TOLA”

Höhe der Bezuschussung: 100 000 PLN

Im Rahmen des durchgeführten Projekts wurde ein Ort eingerichtet, an dem Nähworkshops für Kinder, Jugendliche und Erwachsene durchgeführt werden. In den Workshops wird die Gemeinschaft integriert und entwickelt sich durch das Erlernen von Handnähen, Sticken und Handarbeiten unter Verwendung von Stoffen, die aus dem Recycling stammen. Die Teilnehmer lernen, wie man Schablonen liest und wie man Stanzteile anfertigt. Gegenstand der Workshops ist die erneute Verwendung von Kleidung oder Stoffen, die die Teilnehmer besitzen. Das Studio ist ein Ort der Entspannung, des Spaßes und der Bildung zugleich.

2. Begünstigte: Magdalena Gąsior

Gründung einer Geschäftstätigkeit zur Erbringung fotografischer Dienstleistungen

Höhe der Bezuschussung: 100 000 PLN

Die langjährige Leidenschaft und das Interesse an der Fotobranche sowie die Freude am Fotografieren haben dazu beigetragen, dass ein Fotounternehmen entstanden ist. Die Firma nutzt innovative Lösungen wie die Aufnahme von Fotos im Freien mit Hilfe einer Drohne. Darüber hinaus bietet die Firma Gelegenheits-, Neugeborenen- und Porträtsessions, Berichte von Feierlichkeiten. Ziel des Vorhabens ist es, innovative Fotodienstleistungen auf den Markt zu bringen, wobei der Schwerpunkt auf Qualität und Mobilität liegt.

3. Beneficjent: Emilia Kwiatkowska

Finezja Pracownia Ceramiki Artystycznej Emilia Kwiatkowska

Kwota dofinansowania: 100 000 PLN

W ramach operacji powstała firma zajmująca się produkcją ceramiki. Jest to nowa branża na terenie gminy Maszewo. Firma wytwarza elementy wyposażenia wnętrz, rzeźby artystyczne, ozdoby ogrodnicze, ozdoby ścienne. Ponadto przedsiębiorstwo proponuje warsztaty artystyczno – terapeutyczne (sensoplastyka).

Fot.: Emilia Kwiatkowska

3. Beneficiary: Emilia Kwiatkowska

'Finesse' Artistic Ceramics Studio Emilia Kwiatkowska

Grant-aid amount: PLN 100 000

As part of the operation, a company dealing in the production of ceramics was established. It is a new industry in Maszewo district. The company produces interior design elements, artistic sculptures, garden decorations, wall decorations. Moreover, the company offers artistic and therapeutic workshops (sensory art).

3. Begünstigte: Emilia Kwiatkowska

Finezja Studio für Kunstkeramik Emilia Kwiatkowska

Höhe der Bezuschussung: 100 000 PLN

Im Rahmen des Vorhabens wurde eine Firma gegründet, die sich mit der Herstellung von Keramik beschäftigt. Es ist eine neue Branche in der Gemeinde Maszewo. Die Firma fertigt Elemente der Innenarchitektur, künstlerische Skulpturen, Gartenverzierungen und Wanddekorationen. Darüber hinaus bietet das Unternehmen künstlerische und therapeutische Workshops (Sensoplastik) an.

4. Beneficjent: Mateusz Wyziński

Podjęcie działalności gospodarczej w zakresie świadczenia usług informatycznych, graficznych, poligraficznych i reklamowych

Kwota dofinansowania: 100 000 PLN

Powstała firma zapewnia kompleksową usługę reklamową w tym usługi informatyczno – graficzne, poligraficzne i reklamowe. W ofercie firmy znajduje się tworzenie projektów graficznych, cyfrowa obróbka zdjęć, czy tworzenie statycznych i dynamicznych stron internetowych. Dodatkowo firma świadczy usługi druku cyfrowego, druku UV na wielu rodzajach podłoży wraz z usługą cięcia, grawerowania, bindowania oraz laminowania.

Fot.: Mateusz Wyziński

4. Beneficiary: Mateusz Wyziński

Starting a business in the field of IT, graphic, printing and advertising services

Grant-aid amount: PLN 100 000

The established company provides comprehensive advertising services, including IT and graphic, printing and advertising services. The company's offer includes the creation of graphic designs, digital photo processing, and the creation of static and dynamic websites. In addition, the company provides digital printing services, UV printing on many types of substrates along with cutting, engraving, binding and laminating services.

4. Begünstigter: Mateusz Wyziński

Aufnahme einer Geschäftstätigkeit in den Bereichen IT, Grafikdesign, Druckwesen und Werbung

Höhe der Bezuschussung: 100 000 PLN

Das etablierte Unternehmen bietet umfassende Werbedienstleistungen einschließlich IT, Grafikdesign, Druckwesen und Werbedienstleistungen. Das Angebot der Firma umfasst die Erstellung von grafischen Projekten, die digitale Fotobearbeitung oder die Erstellung von statischen und dynamischen Internetseiten. Darüber hinaus bietet die Firma Digitaldruckdienste, UV-Druck auf vielen Arten von Druckträgern sowie Schneide-, Gravier-, Binde- und Laminierdienste an.

5. Beneficjent: Gmina Stepnica

Budowa miasteczka rowerowego wraz z przebudową dwóch placów zabaw w Stepnicy
Kwota dofinansowania*: 96 147 PLN

W ramach projektu wybudowane zostało miasteczko rowerowe na terenie parku w Stepnicy. Wybudowano drogę wraz z mini rondem oraz wyspą środkową. Istotnym elementem miasteczka rowerowego są pionowe znaki drogowe oraz oznakowanie poziome jezdni. Dzięki nowej infrastrukturze można poznać aspekty ruchu drogowego oraz nauczyć się obowiązujących przepisów drogowych. Dodatkowo w ramach projektu przebudowano dwa place zabaw w Stepnicy.

Fot.: Drukarnia Druksystem

6. Beneficjent: Gmina Osina

Budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjno – kulturalnej w Gminie Osina polegająca na budowie placu zabaw i siłowni plenerowej w Osinie oraz przebudowie świetlicy w miejscowości Węgorzyce.

Kwota dofinansowania*: 386 898 85 PLN

W ramach operacji powstała świetlica z salą główną połączoną z kuchnią oraz scena. Przeprowadzono generalny remont sali, którą dostosowano do osób niepełnosprawnych. Ponadto w ramach projektu został zbudowany plac zabaw dla dzieci oraz siłownia plenerowa.

Fot.: Drukarnia Druksystem

* w przypadku jednostki sektora finansów publicznych dofinansowanie stanowi nie wyższej niż 63,63% kosztów kwalifikowalnych

5. Beneficiary: Stepnica Municipality

Construction of a bicycle town with the reconstruction of two playgrounds in Stepnica
Grant-aid amount*: PLN 96 147

As part of the project, a bicycle town was built in the park in Stepnica. A road was built with a mini roundabout and a central island. Vertical road signs and road markings are an important element of the bicycle town. Thanks to the new infrastructure, you can get to know the aspects of road traffic and learn the applicable road regulations. Additionally, two playgrounds in Stepnica were rebuilt as part of the project.

6. Beneficiary: Osina Municipality

Construction and modernization of the recreational and cultural infrastructure in Osina Municipality, consisting in the construction of a playground and an outdoor gym in Osina, and reconstruction of a common room in Węgorzyce.

Grant-aid amount *: PLN 386 898 85

As part of the operation, a common room with a main room connected to the kitchen and a stage were built. The room was thoroughly renovated and adapted to the needs of disabled people. In addition, as part of the project, a playground for children and an outdoor gym were built.

* in the case of a unit of the public finance sector, grant-aid does not exceed 63.63% of eligible costs

5. Begünstigte: Gemeinde Stepnica

Bau eines Radfahrer-Übungsortes und Umbau von zwei Spielplätzen in Stepnica
Höhe der Bezuschussung*: 96 147 PLN

Im Rahmen des Projekts wurde ein Radfahrer-Übungsort in einem Park in Stepnica gebaut. Es wurde eine Straße mit einem Minikreisverkehr und einer Mittelinsel gebaut. Ein wichtiges Element des Radfahrer-Übungsortes sind vertikale Straßenschilder und horizontale Fahrbahnmarkierungen. Dank der neuen Infrastruktur ist es möglich, die Aspekte des Straßenverkehrs und die geltenden Verkehrsregeln zu erlernen. Außerdem wurden im Rahmen des Projekts zwei Spielplätze in Stepnica umgebaut.

6. Begünstigte: Gemeinde Osina

Bau und Modernisierung der Freizeit- und Kulturinfrastruktur in der Gemeinde Osina, die in dem Bau eines Fitnessplatzes im Freien in Osina und dem Umbau des Gemeinschaftszentrums in Węgorzyce besteht

Höhe der Bezuschussung*: 386 898 85 PLN

Im Rahmen der Maßnahme wurde ein Gemeinschaftszentrum mit einem an die Küche angeschlossenen Hauptsaal und einer Bühne eingerichtet. Die Halle wurde umfassend erneuert und an die Bedürfnisse von Behinderten angepasst. Darüber hinaus wurden im Rahmen des Projekts ein Kinderspielplatz und ein Fitnessplatz im Freien gebaut.

* Im Falle einer Einheit des öffentlichen Finanzsektors darf die Bezuschussung 63,63% der förderfähigen Kosten nicht überschreiten.

ŚWIĄTOSZEWO

BABIGOSZCZ

GRABIN

ŚWIERCZEWO

7. Beneficjent: Gmina Przybiernów

Stworzenie kompleksów rekreacyjnych w miejscowościach Zabierzewo, Miodowice, Babigoszcz, Świętoszewo.

Kwota dofinansowania*: 268 516 PLN

W ramach projektu zostały stworzone kompleksy rekreacyjno – sportowe w miejscowościach Zabierzewo, Miodowice, Babigoszcz, Świętoszewo.

Fot.: Drukarnia Druksystem

7. Beneficiary: Przybiernów Municipality

Creation of recreational complexes in the villages of Zabierzewo, Miodowice, Babigoszcz and Świętoszewo.

Grant-aid amount*: PLN 268 516

As part of the project, recreational and sports complexes were created in Zabierzewo, Miodowice, Babigoszcz and Świętoszewo.

7. Begünstigte: Gemeinde Przybiernów

Errichtung von Erholungseinrichtungen in den Orten Zabierzewo, Miodowice, Babigoszcz und Świętoszewo

Höhe der Zuschussung*: 268 516 PLN

Im Rahmen des Projekts wurden Erholungs- und Sporteinrichtungen in Zabierzewo, Miodowice, Babigoszcz und Świętoszewo errichtet.

8. Beneficjent: Gmina Nowogard

Budowa placów zabaw w miejscowościach: Bieńczyce, Grabin, Świerczewo.

Kwota dofinansowania*: 40 548 PLN

Realizacja operacji przyczyniła się do rozwoju małych miejscowości poprzez poprawę jakości infrastruktury rekreacyjnej oraz wzrost atrakcyjności tego obszaru.

Fot.: Drukarnia Druksystem

8. Beneficiary: Nowogard Municipality

Construction of playgrounds in the villages of: Bieńczyce, Grabin, Świerczewo.

Grant-aid amount*: PLN 40 548

The implementation of the operation contributed to the development of small towns by improving the quality of recreational infrastructure and increasing the attractiveness of this area.

8. Begünstigte: Gemeinde Nowogard

Bau von Spielplätzen in den Orten: Bieńczyce, Grabin, Świerczewo.

Höhe der Zuschussung*: 40 548 PLN

Die Umsetzung der Maßnahme hat zur Entwicklung kleiner Ortschaften beigetragen, indem die Qualität der Freizeitinfrastruktur verbessert und die Attraktivität des Gebiets erhöht wurde.

* w przypadku jednostki sektora finansów publicznych dofinansowanie stanowi nie wyższej niż 63,63% kosztów kwalifikowalnych

* in the case of a unit of the public finance sector, grant-aid does not exceed 63.63% of eligible costs

* Im Falle einer Einheit des öffentlichen Finanzsektors darf die Zuschussung 63,63% der förderfähigen Kosten nicht überschreiten.

9. Beneficjent: Gmina Maszewo

Przebudowa drogi w Maszewie – ulicy Adama Mickiewicza
Kwota dofinansowania*: 380 312 39 PLN

Ulica Adama Mickiewicza znajduje się na terenie historycznego centrum w Maszewie w obrębie murów obronnych. Inwestycję zrealizowano na terenie Starego Miasta w Maszewie, wpisanego do rejestru zabytków. W ramach projektu odtworzono nawierzchnię z wykorzystaniem istniejącego materiału kamiennego. Realizacja zadania podniosła parametry użytkowe drogi, ułatwiła funkcjonowanie ruchu turystycznego.

Fot.: Drukarnia Druksystem

10. Beneficjent: Gmina Goleniów

Gmina Goleniów 360° – turystyczna prezentacja 360° obszarów wiejskich Gminy Goleniów
Kwota dofinansowania*: 38 288 PLN

Prezentacja 360° to inaczej wirtualna wycieczka. W ramach prezentacji pokazywane są gminne atrakcje turystyczne, relacjonowane są lokalne wydarzenia. Częścią projektu jest kiosk multimedialny z goglami VR.

Fot.: Archiwum Urzędu Gminy i Miasta w Goleniowie

* w przypadku jednostki sektora finansów publicznych dofinansowanie stanowi nie wyższej niż 63,63% kosztów kwalifikowalnych

9. Beneficiary: Maszewo Municipality

Reconstruction of the road in Maszewo – Adama Mickiewicza Street
Grant-aid amount*: PLN 380 312 39

Adam Mickiewicz Street is located in the historic centre of Maszewo, within the defensive walls. The investment was carried out in the Old Town in Maszewo, included in the register of monuments. As part of the project, the surface was reconstructed using existing stone material. The implementation of the task increased the road utility parameters and facilitated the functioning of tourist traffic.

10. Beneficiary: Goleniów Municipality

Goleniów Municipality 360° – a 360° tourist presentation of rural areas of Goleniów Municipality
Grant-aid amount*: PLN 38 288

A 360 ° presentation is a virtual tour. The presentation shows municipal tourist attractions and reports on local events. Part of the project is a multimedia kiosk with VR goggles.

* in the case of a unit of the public finance sector, grant-aid does not exceed 63.63% of eligible costs

9. Begünstigte: Gemeinde Maszewo

Umbau einer Straße in Maszewo – Adama Mickiewicza Straße
Höhe der Bezuschussung*: 380 312 39 PLN

Die Adama-Mickiewicza-Straße liegt im historischen Zentrum von Maszewo im Bereich der Festungsmauern. Die Investition wurde im Bereich der Altstadt von Maszewo realisiert, die im Register der historischen Denkmäler eingetragen ist. Im Rahmen des Projekts wurde die Oberfläche unter Verwendung des vorhandenen Steinmaterials rekonstruiert. Die Durchführung der Arbeiten verbesserte die Nutzbarkeit der Straße und erleichterte das Funktionieren des Fremdenverkehrs.

10. Begünstigte: Gemeinde Goleniów

Gemeinde Goleniów 360° – eine 360° touristische Präsentation der ländlichen Gebiete der Gemeinde Goleniów
Höhe der Bezuschussung*: 38 288 PLN

Die 360-Grad-Präsentation ermöglicht einen virtuellen Rundgang. Im Rahmen der Präsentation werden die touristischen Attraktionen der Gemeinde gezeigt und es wird über lokale Events berichtet. Ein Teil des Projekts ist ein multimedialer Kiosk mit VR-Brille.

* Im Falle einer Einheit des öffentlichen Finanzsektors darf die Bezuschussung 63,63% der förderfähigen Kosten nicht überschreiten.

GMINA GOLENIÓW

Gmina Goleniów to gmina miejsko-wiejska położona na terenie trzech krain geograficznych: Doliny Dolnej Odry, Równiny Goleniowskiej porośniętej Puszcza Goleniowską oraz Równiny Nowogardzkiej. Walory przyrodnicze oraz bardzo dobre skomunikowanie gminy są dobrym zapleczem do rozwoju turystyki, szczególnie turystyki aktywnej.

ATRAKCJE HISTORYCZNE

Brama Wolińska – brama wybudowana została w XIV w. Zbudowana jest w 1/4 z kamienia obejmującego część dolną do wysokości ostrołukowego przejazdu i w trzech czwartych z cegły w wątku wendyjskim.

Fot.: Archiwum Urzędu Gminy i Miasta w Goleniowie

THE GOLENIÓW COMMUNE

The Goleniów Commune is an urban-rural municipality located in three geographical regions: the Lower Odra Valley, the Goleniów Plain overgrown with the Goleniów Forest and the Nowogard Plain. Natural advantages and very good transport connections of the commune are a good base for the development of tourism, especially active tourism.

HISTORICAL ATTRACTIONS

Wolinska Gate – the gate was built in the 14th century. It is built in 1/4 of stone covering the lower part up to the height of the ogival passage and in three quarters of brick in the Wendish thread.

GEMEINDE GOLENIÓW [Gollnow]

Die Gemeinde Goleniów ist eine Stadt- und Landgemeinde, die in drei geografischen Regionen liegt: das Untere Odertal, die Gollnower Ebene mit dem Gollnower Urwald und die Naugarder Ebene. Die Naturwerte und die sehr gute Verkehrsanbindung der Gemeinde bilden eine gute Basis für die Entwicklung des Tourismus, insbesondere des Aktivtourismus.

HISTORISCHE SEHENSWÜRDIGKEITEN

Wolliner Tor – das Tor wurde im 14. Jh. erbaut und besteht zu einem Viertel aus Stein, der den unteren Teil bis zur Höhe des Spitzbogens bedeckt, und zu drei Vierteln aus Ziegeln im wendischen Stil.

Mury Miejskie – mury miejskie, których fragmenty przetrwały do czasów współczesnych zaczęto budować na początku XIV w. Najpiękniejszy ich fragment znajduje się nad rzeką Iną.

Fot.: Archiwum Urzędu Gminy i Miasta w Goleniowie

City Walls – the city walls, fragments of which have survived to the present day, were built at the beginning of the 14th century. The most beautiful part of them is located on the Ina River.

Stadtmauern – Die Stadtmauern, von denen bis heute noch Fragmente erhalten sind, wurden zu Beginn des 14. Jahrhunderts errichtet. Ihr schönster Teil befindet sich an dem Fluss Ina [Ihna].

Aleja Legend – 5 granitowych rzeźb, które zostały wykonane z czerwonego granitu i obrazują kilka goleniowskich legend.

Fot.: Archiwum Urzędu Gminy i Miasta w Goleniowie

Legends Avenue – 5 granite sculptures, which are made of red granite and depict several Goleniów legends.

Legendenallee – 5 Granitskulpturen, die aus rotem Granit gefertigt sind und verschiedene Legenden von Goleniów darstellen.

Baszta Więzienna – nazywana także Basztą Prochową posiada cylindryczny kształt i znajduje się w południowo-zachodniej, narożnej części murów.

Fot.: Drukarnia Druksystem

Prison Tower – also known as the Powder Tower, has a cylindrical shape and is located in the south-western corner of the walls.

Gefangenenturm – auch Pulverturm genannt, hat eine zylindrische Form und befindet sich in der südwestlichen Ecke der Mauern.

Baszta Mennicza – w dolnej części założona została na planie prostokąta i wybudowana razem z Furtą Wodną. Część górna, ośmioboczna pełniła funkcję mennicy miejskiej.

Fot.: Marta Stanisławiak

Mint Basement – in the lower part it was founded on a rectangular plan and built together with the Waterwicket. The upper octagonal part served as the city mint.

Münzturm – im unteren Teil wurde er auf einem rechteckigen Grundriss errichtet und zusammen mit der Wasserpforte gebaut. Der obere achteckige Teil diente als Münzstätte der Stadt.

Spichlerz nad Iną – wybudowany został w technice ryglowej w 1749 r. Ściany kratownic wypełnione są czerwoną cegłą, widoczną jeszcze od strony zachodniej. Jest budynkiem trzykondygnacyjnym z użytkowym poddaszem, niepodpiwniczony. Wnętrze zachowało pierwotny charakter magazynowy.

Fot.: Archiwum Urzędu Gminy i Miasta w Goleniowie

Granary by Ina – was built in the half-timbered technique in 1749. The walls of the trusses are filled with red brick, still visible on the western side. It is a three-story building with a usable attic, without a basement. The interior has preserved its original warehouse character.

Speicher an der Ina [Ihna] – wurde 1749 in Fachwerkbauweise errichtet. Die Wände des Fachwerkes sind mit roten Ziegeln ausgefüllt, die an der Westseite noch sichtbar sind. Es handelt sich um ein dreistöckiges Gebäude mit einem nutzbaren Dachgeschoss, ohne Keller. Das Innere hat seinen ursprünglichen Lagercharakter behalten.

Budynek Szkoły Podstawowej Nr 1 – neogotycki budynek wybudowany, jako obiekt szkolny w latach 1897–1900. Budynek został zniszczony w marcu 1945 r. a w 1953 r. odbudowany. Od chwili wybudowania do dnia dzisiejszego służy jako szkoła.

Fot.: Archiwum Urzędu Gminy i Miasta w Goleniowie

Primary School Building No. 1 – a neo-Gothic building constructed as a school building in the years 1897–1900. The building was destroyed in March 1945 and rebuilt in 1953. From the moment it was built, it serves as a school to the present day.

Gebäude der Grundschule Nr. 1 – ein neugotisches Gebäude, das zwischen 1897 und 1900 als Schulgebäude errichtet, im März 1945 zerstört und 1953 wiederaufgebaut wurde. Seit seiner Errichtung wird es bis heute als Schule genutzt.

Kościół św. Katarzyny – wybudowany został w XV w. w stylu gotyckim na fundamentach kościoła romańskiego. W marcu 1945 r. w czasie walk o miasto kościół został całkowicie zniszczony. W 1957 r. rozpoczęto jego odbudowę, którą w głównej części zakończono w 1961 r. Ostatnie prace wykonano w 1967 r. i dotyczyły one wykończenia wieży, której przywrócono formę z XVIII w.

Fot.: Drukarnia Druksystem
Fot.: Marta Stanisławiak

St. Catherine's Church – was built in the 15th century in the Gothic style on the foundations of a Romanesque church. In March 1945, during the fights for the city, the church was completely destroyed. In 1957, its reconstruction began, and the main part was completed in 1961. The last works were carried out in 1967 and they concerned the finishing of the tower, which was restored to its form from the 18th century.

St. Katharinenkirche – wurde im 15. Jahrhundert im gotischen Stil auf den Fundamenten der romanischen Kirche errichtet. Im März 1945, während der Kämpfe um die Stadt, wurde die Kirche vollständig zerstört. Im Jahr 1957 wurde mit dem Wiederaufbau der Kirche begonnen, der 1961 im Wesentlichen abgeschlossen war. Die letzten Arbeiten wurden 1967 durchgeführt und betrafen die Fertigbearbeitung des Turms, der in seiner Form aus dem 18. Jahrhundert wiederhergestellt wurde.

Ośrodek Dokumentacji Ziemi Goleniowskiej – ośrodek został uruchomiony w 2008 r. w XIX w. willi mieszczańskiej. Od koloru klinkierowej cegły, z której wykonana jest elewacja budynku nazywany jest także „Żółtym Domkiem”. W Ośrodku znajdują się między innymi ekspozycje związane z historią miasta, sala pamiątek oraz wystawy czasowe. W jego pobliżu znajduje się prywatna izba muzealna, tzw. „Mini Muzeum”. Oba obiekty dostępne są bezpłatnie.

Fot.: Archiwum Urzędu Gminy i Miasta w Goleniowie

Goleniów Land Documentation Center – the center was opened in 2008 in a 19th century burgher's villa. It is also called the “Yellow House” due to the color of the clinker brick used for the elevation of the building. The Center houses, among other things, exhibitions related to the history of the city, a memorial room and temporary exhibitions. Nearby there is a private museum chamber, so called “Mini Museum”. Both facilities are available free of charge.

Zentrum für die Dokumentation des Goleniowski Regions – das Zentrum wurde 2008 in einer Bürgervilla aus dem 19. Jahrhundert eröffnet. Aufgrund der Farbe der Klinkersteine, die für die Fassade des Gebäudes verwendet wurden, ist es auch als „Gelbes Haus” bekannt. Das Zentrum beherbergt u. a. Ausstellungen zur Stadtgeschichte, einen Gedächtnisraum und Wechselausstellungen. In der Nähe befindet sich eine private Museumskammer, das so genannte „Mini-Museum”. Beide Einrichtungen sind kostenlos zugänglich.

Budynek Poczty – wybudowany został w stylu neogotyckim i oddany w użytkowanie w 1898 r. Od chwili budowy po dzień dzisiejszy pełni tę samą funkcję.

Fot.: Drukarnia Druksystem

The Post Office Building – built in the neo-Gothic style and put into use in 1898. From the moment of its construction to the present day, it performs the same function.

Postamtsgebäude – im neugotischen Stil erbaut und 1898 in Betrieb genommen. Seit seiner Errichtung erfüllt er bis heute dieselbe Funktion.

Poczta Polska

WOL KUCHENIA

ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Wieża Widokowa – Dolina Iny – wieża została wybudowana przez Nadleśnictwo Kliniska w pobliżu miejscowości Łęsko i posiada niemal 14 metrów wysokości. Gwarantuje ona piękny widok na najbardziej dziki odcinek rzeki Iny pomiędzy Stargardem a Goleniowem.

Fot.: Marta Stanisławiak

TOURIST ATTRACTIONS

View Tower – Ina Valley – the tower was built by the Kliniska Forest Commission near the village of Łęsko and is almost 14 meters high. It provides a beautiful view of the wildest part of the Ina River between Stargard and Goleniów.

TOURISTISCHE SEHENSWÜRDIGKEITEN

Aussichtsturm – Dolina Iny [Ihnatal] – der Turm wurde von dem Oberforstamt Kliniska in der Nähe von Łęsko gebaut und ist fast 14 Meter hoch. Von hier aus hat man einen schönen Blick auf den wildesten Teil des Ina-Flusses zwischen Stargard und Goleniow.

Marina w Lubczynie – w marinie znajduje się ponad 100 miejsc do cumowania jachtów, baza noclegowa, kąpielisko z plażą, placem zabaw oraz budynek gastronomiczny.

Fot.: Marta Stanisławiak

Marina in Lubczyna – the marina has over 100 berths for yachts, accommodation, bathing area with a beach, playground and catering building.

Marina in Lubczyna – in der Marina gibt es mehr als 100 Plätze, um die Yacht festzumachen, Unterkünfte, eine Badestelle mit Strand, einen Spielplatz und ein Gastronomiegebäude.

ATRAKCJE KULTURALNE

Twierdza Design – budynek starej, pochodzącej z ok. 1909 r., kolejowej wieży ciśnieni oddany do użytku po starannej renowacji w 2021 r. Do budynku dobudowano szklaną wieżę mieszczącą klatkę schodową. Z budynku korzystają m.in. organizacje pozarządowe.

Fot.: Drukarnia Druksystem

Rampa Kultura – kompleks kulturalny oddany do użytku w 2021 r. Obiekt znajduje się w pochodzącym z ok. 1909 r. budynku magazynowym kolei przy dworcu kolejowym. Poddany starannej renowacji mieści m.in. salę koncertowo-widowiskową, reżyserkę, pomieszczenia socjalno – biurowe, kawiarnię, miejsca parkingowe, duży podjazd dla osób niepełnosprawnych.

Fot.: Archiwum Urzędu Gminy i Miasta w Goleniowie

CULTURAL ATTRACTIONS

Design Fortress – the building of an old railway water tower from around 1909, put into use after careful renovation in 2021. A glass tower with a staircase was added to the building. The building is used by, among others non-governmental organizations.

Rampa Culture – a cultural complex put into use in 2021. The facility is located in a railway warehouse building from around 1909 at the railway station. Carefully renovated, it houses, among others a concert and entertainment hall, a control room, social and office rooms, a cafe, parking spaces, a large driveway for the disabled.

KULTURELLE SEHENSWÜRDIGKEITEN

Twierdza Design [Design-Festung] – das Gebäude des alten Wasserturms der Eisenbahn aus dem Jahr 1909 wurde nach einer sorgfältigen Renovierung im Jahr 2021 wieder in Betrieb genommen und um einen Glasturm mit Treppenhaus ergänzt. Das Gebäude wird unter anderem von Nichtregierungsorganisationen genutzt.

Rampa Kultura – ein im Jahr 2021 eröffnetes Kulturzentrum, das sich in einem Lagergebäude des Bahnhofs aus dem Jahr 1909 befindet. Es wurde sorgfältig renoviert und beherbergt unter anderem einen Konzert- und Aufführungssaal, einen Regieraum, Sozial- und Büroräume, ein Café, Parkplätze und eine große Rampe für Behinderte.

GMINA MASZEWO

Gmina Maszewo to gmina miejsko-wiejska położona na Równinie Nowogardzkiej. Posiada wiele atutów, aby stać się atrakcyjnym miejscem turystycznym. Urozmaicony, ekologicznie czysty krajobraz to lasy będące ostoją dla wielu gatunków zwierząt i ptaków chronionych, a także czyste, zasobne w ryby jeziora. Występują tu typowo chłopskie wsie o średniowiecznym rodowodzie z zachowanym średniowiecznym układem przestrzennym oraz znacznym nasyceniem zabytkową zabudową.

ATRAKCJE HISTORYCZNE

Kościół Parafialny w Maszewie pw. Matki Boskiej Częstochowskiej – wybudowany został w XV w. w stylu gotyckim. We wnętrzu znajduje się pięknie rzeźbiony ołtarz z kopią obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej oraz chór, natomiast w kruchcie kościoła późnogotycki krucyfiks z początku XVI w.

Fot.: Gmina Maszewo (zbiory UM Maszewo)

THE MASZEWO COMMUNE

The Maszewo commune is an urban-rural commune located on the Nowogard Plain. It has many strengths to become an attractive tourist destination. The varied, ecologically clean landscape consists of forests which are a refuge for many species of animals and protected birds, as well as clean, fish-rich lakes. There are typical peasant villages of medieval origin with preserved medieval spatial arrangement and a significant saturation with historic buildings

HISTORICAL ATTRACTIONS

Parish Church in Maszewo Church of Our Lady of Częstochowa – it was built in the 15th century in the Gothic style. Inside, there is a beautifully carved altar with a copy of the painting of Our Lady of Częstochowa and a choir, while in the porch of the church there is a late-gothic crucifix from the beginning of the 16th century.

GEMEINDE MASZEWO

[Massow]

Die Gemeinde Maszewo ist eine Stadt- und Landgemeinde in der Naugarder Ebene. Sie hat viele Vorzüge, um ein attraktives Reiseziel zu werden. Die abwechslungsreiche, ökologisch saubere Landschaft umfasst Wälder, die für viele geschützte Tier- und Vogelarten als ein Refugialgebiet gilt, sowie saubere, fischreiche Seen. Es gibt typische Bauerndörfer mittelalterlichen Ursprungs mit erhaltener mittelalterlicher Raumaufteilung mit einem beachtlichen Bestand an historischen Gebäuden.

HISTORISCHE SEHENSWÜRDIGKEITEN

Pfarrkirche der Gottesmutter von Tschenschau in Maszewo – wurde im 15. Jh. im gotischen Stil erbaut. Im Innenraum befinden sich ein wunderschön geschnitzter Altar mit einer Kopie des Gemäldes der Gottesmutter von Tschenschau und ein Chor, während in der Vorhalle der Kirche ein spätgotisches Kruzifix aus dem frühen 16. Jh.

Ratusz Miejski w Maszewie – wzniesiony został w latach 1821-1827. Zniszczony w pierwszej połowie XVII wieku, odbudowany został w formie skromnej ceglanej budowli. Na początku XIX wieku przebudowany, a wkrótce potem rozebrany i wzniesiony od podstaw. Zachowaną do dziś formę uzyskał w 1920 roku, kiedy został podwyższony o kondygnację strychową.

Fot.: Drukarnia Druksystem

Town Hall in Maszewo – was built in the years 1821-1827. Destroyed in the first half of the 17th century, it was rebuilt in the form of a modest brick building. At the beginning of the 19th century, it was rebuilt, and shortly thereafter demolished and built from scratch. The form preserved to this day was obtained in 1920, when it was increased by an attic storey.

Rathaus in Maszewo – wurde in den Jahren 1821-1827 errichtet. In der ersten Hälfte des 17. Jh. zerstört, wurde es als bescheidenes Backsteingebäude wiederaufgebaut. Zu Beginn des 19. Jh. wurde es umgebaut und bald darauf abgerissen und von Grund auf neu errichtet. Seine heutige Form erhielt es 1920, als es durch den Anbau eines Dachgeschosses erweitert wurde.

Baszta Francuska z murami – mury, zachowane na całym obwodzie miasta, zbudowane z kamieni granitowych i z cegły wzniesione zostały na przełomie XIII i XIV wieku. Przy jednej z dwóch bram wzniesiono wysmukłą cylindryczną basztę nazwaną później „Francuską”.

Fot.: Drukarnia Druksystem

The French Tower with walls – walls preserved around the perimeter of the city, built of granite stones and brick, built at the turn of the 13th and 14th centuries. At one of the two gates built a slender cylindrical tower, later called the “French”.

Französische Bastei mit Mauern – die aus Granitsteinen und Ziegeln errichteten Mauern, die über den gesamten Umfang der Stadt erhalten sind, wurden an der Wende vom 13. zum 14. Jh. errichtet. An einem der beiden Tore wurde eine schlanke zylindrische Bastei errichtet, die später als die „französische“ Bastei genannt wurde.

Pomnik Poległych – W 1926 roku Rada Miejska Maszewa zbudowała pomnik poświęcony pamięci poległych w I wojnie światowej. W 1993 roku obiekt ten został wyremontowany.

Fot.: Anna Maczyńska

War memorial – In 1926 the Maszewo City Council built a monument in memory of the fallen in World War I. In 1993, the building was renovated.

Gefallenendenkmal – 1926 errichtete der Stadtrat von Maszewo ein Denkmal zum Gedenken an die Gefallenen des Ersten Weltkriegs. Im Jahr 1993 wurde dieses Objekt renoviert.

Kościół Rzymskokatolicki pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Godowie – Kościół pochodzi z XIX w., neoromański, z kostki kamiennej i cegły, zbudowany na planie prostokąta, z wydzielonym 3-bocznie zamkniętym prezbiterium, od zachodu dobudowana do korpusu na planie kwadratu 4-kondygnacyjna wieża z 2-spadowym dachem, nad korpusem dach ceramiczny.

Fot.: Drukarnia Druksystem

Fot.: Anna Maczyńska

Roman Catholic Church of Exaltation of the Holy Cross in Godów – the church dates from the 19th century, neo-Romanesque, made of stone and brick, built on a rectangular plan, with a separate at 3-laterally presbytery closed, from the west, a 4-storey tower with a 2-slope roof is added to the main body on a square plan, a ceramic roof over the body.

Römisch-katholische Kirche der Erhöhung des Heiligen Kreuzes in Godów – die Kirche stammt aus dem 19. Jh., neuromanisch, aus Stein und Ziegeln, gebaut auf einem rechteckigen Grundriss, mit einem abgetrennten, dreiseitig geschlossenen Presbyterium, im Westen ist ein vierstöckiger Turm mit einem Doppeldach an den Kirchenkörper angebaut, über dem Kirchenkörper befindet sich ein Ziegeldach.

ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Jezioro Młyńskie w Maszewie – To jezioro rynnowe. Swoją nazwę wzięło od wykorzystywania spływu do napędzenia obecnie niedziałającego już młyna, a także do chłodzenia turbin elektrowni. Obecnie jezioro stanowi atrakcję turystyczną. Posiada niewielką plażę i bardzo urokliwą okolicę.

Fot.: Drukarnia Druksystem

TOURIST ATTRACTIONS

Młyńskie Lake in Maszewo – It is a gutter lake. It got its name from using the runoff to power a mill that is no longer operational, and to cool the turbines of a power plant. Currently, the lake is a tourist attraction. It has a small beach and a very charming neighborhood.

TOURISTISCHE SEHENSWÜRDIGKEITEN

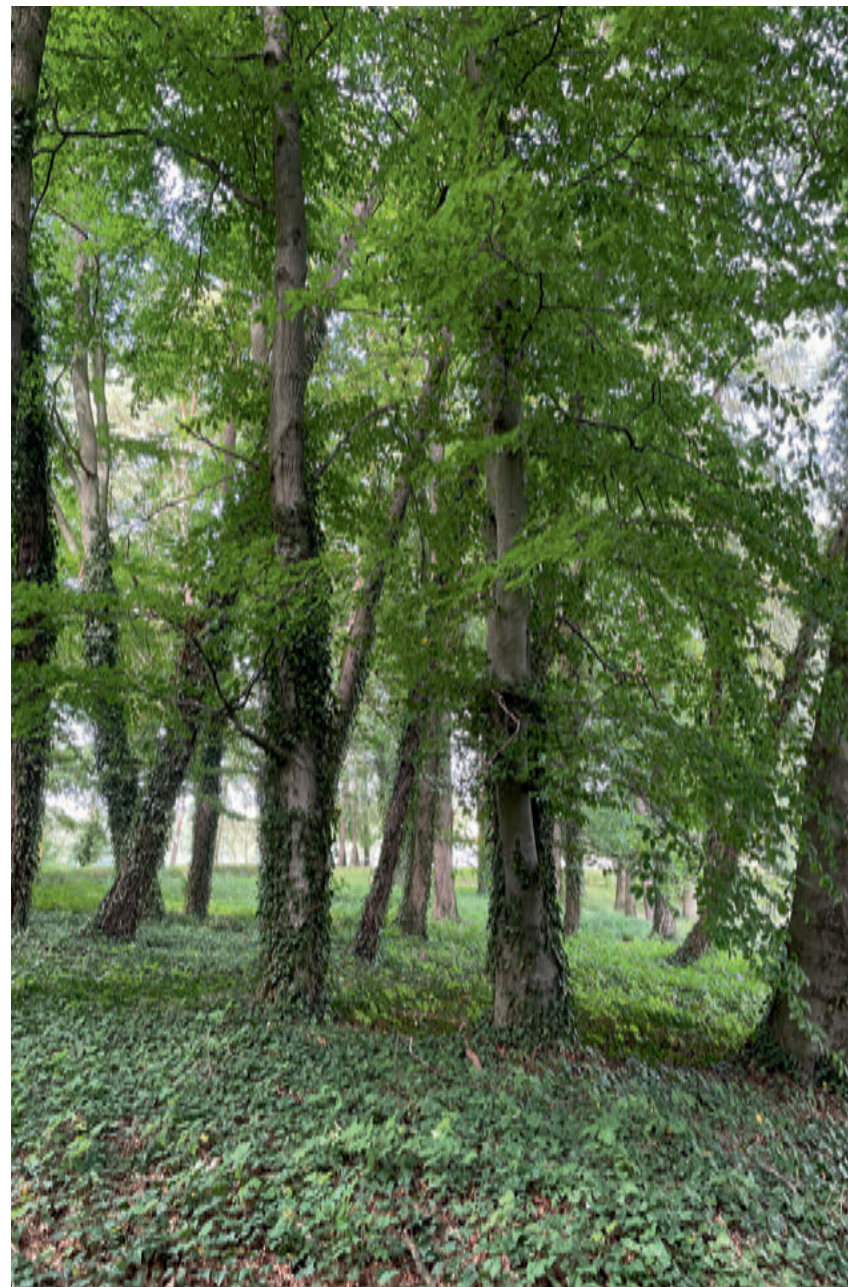
Jezioro Młyńskie [Mühlensee] in Maszewo – es ist ein Streifensee. Der Name stammt von der Nutzung von Wasser zum Antrieb der inzwischen stillgelegten Mühle und zur Kühlung der Turbinen des Kraftwerks. Heute ist der See eine touristische Sehenswürdigkeit. Es hat einen kleinen Strand und eine sehr reizvolle Umgebung.

Ścieżka Przyrodnicza w Maszewie – ścieżka przyrodnicza biegnie przez jeden z najbardziej malowniczych i najbogatszych przyrodniczo zakątków Maszewa. Trasa w większości znajduje się tuż przy korycie rzeki dając możliwość bezpośredniej obserwacji środowiska wodnego wód płynących.

Fot.: Drukarnia Druksystem

The Nature Path in Maszewo – the nature path runs through one of the most picturesque and richest natural parts of Maszewo. Most of the route is located right next to the river bed, giving the possibility of direct observation of the water environment of flowing waters.

Naturlehrpfad in Maszewo – der Naturlehrpfad führt durch einen der maleisichsten und naturreichsten Teile von Maszewo. Der größte Teil des Weges führt direkt am Flussbett entlang, so dass die Möglichkeit besteht, die Wasserwelt der fließenden Gewässer direkt zu beobachten.

Spółeczne Muzeum Energetyki w Maszewie im. Alfonsa Hoffmana – w muzeum znajduje się blisko 1000 eksponatów związanych z prądem. Miejsce powstało z inicjatywy pasjonatów energetyki.

Fot.: Drukarnia Druksystem

Social Power Industry Museum in Maszewo Alfons Hoffman – the museum has nearly 1,000 exhibits related to electricity. It was established on the initiative of energy enthusiasts.

Alfons-Hoffman-soziales Museum der Energiewirtschaft in Maszewo – das Museum enthält fast 1000 Ausstellungsstücke zum Thema Elektrizität. Sie wurde auf Initiative von Enthusiasten der Energietechnik gegründet.

Maszewska Izba Pamięci „Od Massow do Maszewa” – mieści się w piwnicach Ratusza Miejskiego, została utworzona w styczniu 2017 r. i poświęcona jest historii Maszewa.

Fot.: Drukarnia Druksystem

The Maszewo Memorial Chamber “From Massow to Maszewo” – located in the basement of the Town Hall, was established in January 2017 and is devoted to the history of Maszewo.

Gedächtniskammer in Maszewo „Von Massow nach Maszewo” – befindet sich in den Kellerräumen des städtischen Rathauses, wurde im Januar 2017 eingerichtet und ist der Geschichte von Maszewo gewidmet.

GMINA NOWOGARD

Gmina Nowogard leży w środkowo-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Z uwagi na brak rozwiniętego przemysłu gmina ma w dużej mierze rolniczy charakter. Flora nowogardzkich lasów jest bogata i ciekawa. Na terenach lasów występują rośliny chronione i rośliny rzadkie oraz cenne. Z przyrodniczego punktu widzenia gmina jest ciekawym terenem o urozmaiconym ukształtowaniu terenu. Pomimo dominacji pól, duży udział stanowią lasy, łąki i pastwiska wzbogacone przez zbiorniki wodne.

ATRAKCJE HISTORYCZNE

Kościół Wniebowzięcia NMP – wzniesiony w XIV stuleciu z cegły gotyckiej jako trzynawowa i trzyprzęsłowa pseudo bazylika z trójbocznie zamkniętym prezbiterium i wieżą na planie prostokąta, zwieńczoną sygnaturką. Jest to świątynia gotycka, wielokrotnie remontowana, z całkowicie wymienioną więźbą dachową, sklepieniami, zakończeniem wieży i detalami architektonicznymi.

Fot.: Anna Maczyńska

THE NOWOGARD COMMUNE

The Nowogard Commune is located in the central-western part of West Pomerania Voivodeship. Due to the lack of developed industry the commune has a largely agricultural character. The flora of Nowogard's forests is rich and interesting. There are protected, rare and valuable plants in the forests and. From the natural point of view the commune is an interesting area with varied terrain. Despite the domination of fields, forests, meadows and pastures enriched by water reservoirs constitute a large share.

HISTORICAL ATTRACTIONS

Church of the Assumption of the Blessed Virgin Mary – was built in the fourteenth century from Gothic brick as a three-nave and three-bay pseudo-basilica with a triangular closed presbytery and a tower on a rectangular plan topped with a little bell. It is a Gothic temple, repeatedly renovated, the roof truss, vaults, tower end and architectural details have been completely replaced.

GEMEINDE NOWOGARD

[Naugard]

Die Gemeinde Nowogard liegt im zentral-westlichen Teil der Woiwodschaft Westpommern. Aufgrund des Ausbleibens von entwickelter Industrie hat die Gemeinde einen weitgehend landwirtschaftlichen Charakter. Die Flora der Wälder von Nowogard ist reich und interessant. In den Wäldern finden sich geschützte Pflanzen sowie seltene und wertvolle Pflanzen. Aus natürlicher Sicht ist die Gemeinde ein interessantes Gebiet mit abwechslungsreicher Struktur des Geländes. Trotz der vorherrschenden Felder machen Wälder, Wiesen und Weiden, die an Wasserreservoirs reich sind, einen großen Anteil aus.

HISTORISCHE SEHENSWÜRDIGKEITEN

Mariä-Himmelfahrt-Kirche – wurde im 14. Jh. aus gotischem Backstein als dreischiffige und dreijochige Pseudobasilika mit einem dreiseitig geschlossenen Presbyterium und einem rechteckigen Turm auf einem rechteckigen Grundriss mit einer kleinen Glocke errichtet. Es handelt sich um eine mehrmals renovierte gotische Kirche, mit einem vollständig ausgetauschten Dachstuhl, mit der Gewölbe, dem Turmabschluss und den architektonischen Details.

ul. Wolności 1

MIŁOŚĆ
KRAJ
KRAJ
KRAJ

WITAJ
WITAJ
WITAJ

Ratusz – ratusz z 1911 roku, wyróżniony lukarnami o półowalnych naczółkach i latarnką osadzoną centralnie na dachu. Obecnie Ratusz jest siedzibą Urzędu Miejskiego w Nowogardzie.

Fot.: Drukarnia Druksystem

Town Hall – the town hall from 1911, distinguished by dormers with semi-oval pediments and a lantern placed centrally on the roof. Currently, the Town Hall is the seat of the Municipal Office in Nowogard.

Rathaus – ein Rathaus aus dem Jahr 1911, das sich durch Dachgauben mit halbovalen Giebeln und eine Laterne in der Mitte des Daches auszeichnet. Derzeit ist das Rathaus der Sitz des Stadtrats von Nowogard.

Budynek mieszkalny konstrukcji ryglowej – Budynek mieszkalny przy ul. Luboszan 1 – dom ryglowy z XIX wieku.

Fot.: Drukarnia Druksystem

A half-timbered residential building – residential building at 1 Luboszan – a half-timbered house from the 19th century.

Wohngebäude als Fachwerkhaus – in der Luboszan-Straße 1 – ein Fachwerkhaus aus dem 19. Jh.

Lübszen

ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Jeziro Nowogardzkie – jezioro mieści się w centrum Nowogardu i jest otoczone parkiem oraz zabytkowymi murami obronnymi z pierwszej połowy XIV wieku, które oddzielają je od miasta. Maksymalna głębokość: 10,9 m.

Fot.: Drukarnia Druksystem
Fot.: Anna Maczyńska

TOURIST ATTRACTIONS

Nowogard Lake – the lake is located in the center of Nowogard and is surrounded by a park and historic defensive walls from the first half of the 14th century, which separate it from the town. The maximum depth is: 10.9 m.

TOURISTISCHE SEHENSWÜRDIGKEITEN

Nowogard-See – der See liegt im Zentrum von Nowogard und ist von einem Park und historischen Verteidigungsmauern aus der ersten Hälfte des 14. Jh. umgeben, die ihn von der Stadt trennen. Maximale Tiefe: 10,9 m.

Cisy Nowogardzkie – miasto może poszczycić się dwoma cisami pospolitymi (*Taxusbaccata* L.) o średnicy koron 9-10 metrów i obwodzie pnia 242 i 204 cm. Długowieczne cisy rosnące na nowogardzkim skwerze nazywane są zwyczajowo cisami Bolesława Chrobrego.

Fot.: Drukarnia Druksystem

Nowogard Yews – the town may boast of two common yews (*Taxusbaccata* L.) with crown diameters of 9-10 meters and a trunk circumference of 242 and 204 cm. The long-lived yews growing in the Nowogard square are commonly called Bolesław Chrobry's yews.

Eiben von Nowogard – die Stadt kann sich zweier Eiben (*Taxusbaccata* L.) mit Kronendurchmessern von 9-10 Metern und Stammumfängen von 242 und 204 cm rühmen. Die langlebigen Eiben, die auf dem Platz in Nowogard wachsen, werden gemeinhin als Eiben von Bolesław Chrobry bezeichnet.

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy "Sarni Las" – Sarni Las jest Zespołem Krajobrazowo-Przyrodniczym. Obejmuje obszar leśny na północnym brzegu Jeziora Nowogardzkiego. Położony jest na zachód od miasta Nowogard, prowadzi do niego ul. Wojska Polskiego oraz pieszy szlak turystyczny wiodący ulicą Promenady, a następnie trasą wokół jeziora.

Fot.: Drukarnia Druksystem

The natural and landscape complex 'Sarni Las' – Sarni Las is a natural and landscape complex. It covers a forest area on the northern shore of Nowogard Lake. It is located west of the town of Nowogard. It is accessible through Wojska Polskiego Street and a hiking trail leading along Promenady Street, and then a route around the lake

Natur- und Landschaftskomplex „Sarni Las“ – Sarni Las ist ein Natur- und Landschaftskomplex. Es umfasst ein Waldgebiet am Nordufer des Nowogard-Sees. Er liegt westlich der Stadt Nowogard und ist über die Wojska Polskiego Straße und einen Wanderweg erreichbar, der über die Promenady Straße und dann um den See herum führt.

ATRAKCJE KULTURALNE

Nowogardzki Dom Kultury – do podstawowych zadań instytucji należy zaspokajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych mieszkańców gminy poprzez tworzenie i upowszechnianie różnych dziedzin kultury oraz sztuki profesjonalnej i amatorskiej.

Miejska Biblioteka Publiczna – oprócz podstawowej działalności statutowej tj. gromadzenia, opracowania i udostępniania księgozbioru, biblioteka prowadzi działalność kulturalno-oświatową i informacyjno-oświatową.

Festiwal Filmu – Muzyki – Malarstwa „Lato z Muzami” – organizatorem imprezy jest Nowogardzki Dom Kultury. Poprzez projekcje filmowe zachęca mieszkańców miasta i regionu do częstszego spotykania się i przebywania razem.

Nowogardzki Bieg Uliczny – to impreza cykliczna, która ma na celu popularyzację i upowszechnianie biegania jako najprostszej formy aktywności ruchowej, propagowanie zdrowego trybu życia, rozbudzenie zainteresowań sportowych społeczeństwa szczególnie wśród dzieci i młodzieży a także promocje Gminy Nowogard.

Mistrzostwa Polski i Europy w motocrossie – w Nowogardzie znajduje się tor motocrossowy homologowany do organizacji imprez rangi Mistrzostw Polski. Pętla o długości 1740 m. została poprowadzona w pięknym leśnym otoczeniu.

Fot.: Gmina Nowogard

CULTURAL ATTRACTIONS

Cultural Center in Nowogard – one of the main tasks of the institution is to satisfy the needs and cultural aspirations of the inhabitants of the commune by creating and disseminating various fields of culture as well as professional and amateur art.

Municipal Public Library – in addition to the basic statutory activity, i.e. collecting, compiling and sharing the book collection, the library conducts cultural and educational activities as well as information and educational activities.

Film – Music – Painting Festival “Summer with Muses” – the organizer of the event is the Culture Center in Nowogard. Through film screenings, it encourages the town’s and region’s residents to meet and spend time together more often.

Nowogard’s Street Run – is a cyclical event which aims to popularize and promote running as the simplest form of physical activity, promoting healthy lifestyle, awakening sports interests of the society, especially among children and adolescents, as well as promotion of Nowogard Commune.

Polish and European Motocross Championships – Nowogard has a motocross track homologated to organize events of the Polish Championship rank. The 1740 m long loop is located in a beautiful forest surrounding.

KULTURELLE SEHENSWÜRDIGKEITEN

Nowogardzki Dom Kultury [Kulturzentrum Nowogard] – zu den grundlegenden Aufgaben der Einrichtung gehört es, die kulturellen Bedürfnisse und Bestrebungen der Einwohner der Gemeinde durch die Schaffung und Verbreitung verschiedener Bereiche der Kultur sowie der professionellen und Amateurkunst zu erfüllen.

Die Städtische Öffentliche Bibliothek – neben ihrer satzungsgemäßen Grundtätigkeit, d.h. dem Sammeln, Verarbeiten und Bereitstellen von Büchern, ist auf dem Gebiet der Kultur, Bildung und Information tätig.

Film-, Musik-, Malereifestspiele „Sommer mit Musen” – wird vom Kulturzentrum Nowogard organisiert. Durch die Filmvorführungen werden die Einwohner der Stadt und der Region ermutigt, sich häufiger zu treffen und mehr Zeit miteinander zu verbringen.

Straßenlauf in Nowogard – ist eine zyklische Veranstaltung, deren Ziel ist es, das Laufen als einfachste Form der körperlichen Betätigung zu popularisieren und zu fördern, einen gesunden Lebensstil zu unterstützen, das Sportinteresse der Gesellschaft, insbesondere von Kindern und Jugendlichen, zu stimulieren und die Gemeinde Nowogard zu fördern.

Polnische und europäische Motocross-Meisterschaften – in Nowogard gibt es eine Motocross-Strecke, die für Veranstaltungen der polnischen Meisterschaft zugelassen ist. Die 1740 Meter lange Schleife befindet sich in einem wunderschönen Wald.

GMINA OSINA

Gmina Osina jest gminą rolniczą oraz stanowi jedną z najmniejszych gmin w województwie zachodniopomorskim. Obszar gminy leży na równinie zwanej Równiną Nowogardzką a przez jej teren przepływają 4 rzeki: Gowienica, Stepnica, Pilesza i Leśnica. Lasy okalające gminę obfitują w grzyby i jagody, a spotkać w nich można dziką zwierzynę – sarny, dziki, lisy, jelenie.

Gmina Osina posiada **tereny inwestycyjne** usytuowane przy drodze ekspresowej S6, które przeznaczone są w planach miejscowych pod produkcję oraz usługi, a zlokalizowane są w miejscowości Redostowo oraz Kikorze.

Kościół filialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Krzywicach – Kościół salowy, mury z kamienia nieobrobionego. Zbudowany w 1822 r. W 1893 r. od strony zachodniej dodano kwadratową w rzucie wieżę.

Fot.: Drukarnia Druksystem

THE OSINA COMMUNE

The Osina Commune is an agricultural commune and is one of the smallest communes in the West Pomeranian Voivodeship. The area of the commune is situated on the plain called Nowogardzka Plain and 4 rivers flow through its territory: Gowienica, Stepnica, Pilesza and Leśnica. The forests surrounding the commune abound in mushrooms and berries, and you can meet wild animals in them - roe deer, wild boar, foxes and deer.

The Osina commune has **investment areas** located by the S6 expressway, which are intended in the local plans for production and services, and are located in Redostowo and Kikorze.

A branch church of Sacred Heart of Jesus in Krzywice – a hall church, made of rough stone. Built in 1822. In 1893, a square tower was added on the west side.

GEMEINDE OSINA [Schönhagen]

Die Gemeinde Osina ist eine landwirtschaftliche Gemeinde und eine der kleinsten Gemeinden in der Woiwodschaft Westpommern. Das Gebiet der Gemeinde liegt in der Nowogardzka-Ebene und wird von vier Flüssen durchströmt: Gowienica, Stepnica, Pilesza und Leśnica. Die Wälder rund um die Gemeinde sind reich an Pilzen und Beeren, und man kann dort wilde Tiere antreffen - Rehe, Wildschweine, Füchse und Hirsche.

Die Gemeinde Osina verfügt über **Investitionsgebiete** an der Schnellstraße S6, die in den lokalen Plänen für Produktion und Dienstleistungen vorgesehen sind und sich in Redostowo und Kikorze befinden.

Herz-Jesu-Filialkirche in Krzywice – eine Saalkirche, gebaut aus rohem Stein. 1822 erbaut, wurde 1893 ein quadratischer Turm an der Westseite hinzugefügt.

Staw w Krzywicach – znajduje się w centrum wsi. Na zbiorniku wodnym utworzony został rekreacyjny pomost pływający z sauną ogrodową dla mieszkańców.

Fot.: Anna Maczyńska

Pond in Krzywice – located in the center of the village. A recreational floating pier with a garden sauna for residents has been created on the water reservoir.

Teich in Krzywice – im Zentrum des Dorfes gelegen. Auf dem Gewässer wurde ein schwimmender Erholungssteg mit einer Gartensauna für die Bewohner angelegt.

Węgorza z lotu – wieś położona w północnej części gminy, w której zachowane zostało tradycyjne budownictwo ryglowe.

Fot.: B.Z. Chojęta

Eels in flight – a village situated in the northern part of the commune, in which the traditional half-timbered construction has been preserved.

Węgorza im Flug – ein Dorf im nördlichen Teil der Gemeinde, in dem traditionelle Fachwerkhäuser erhalten geblieben sind.

Rezerwat przyrody Wrzosiec – W rezerwacie występuje roślinność leśna jak i szuwarowa oraz zaroślowa. Rośliny chronione tutaj to również: wrzosiec bagienny oraz rosiczka pośrednia.

Fot.: B.Z. Chojeła

Heather nature reserve – The reserve features forest, rush and bush vegetation. Plants protected here are also: marsh heather and intermediate sundew.

Naturschutzgebiet Wrzosiec [Heide] – Das Naturschutzgebiet besteht aus Wald, Binsen und Buschwerk. Zu den geschützten Pflanzen gehören die Glocken-Heide und der Mittlere Sonnentau.

Tzw. plac słoneczny w centrum Osiny – położony przy boisku szkolnym, miejsce spotkań mieszkańców i imprez plenerowych.

Fot.: Krzysztof Górecki

The, so-called, sunny square in the center of Osina – located next to the school playground, a meeting place for residents and outdoor events.

Sog. Sonnenplatz im Zentrum von Osina – gelegen am Fussballplatz der Schule, ein Treffpunkt der Bewohner und Ort für Veranstaltungen im Freien.

Tradycja i nowoczesność – znaczną część gminy zajmują obszary rolnicze. Rolnicy korzystają z nowoczesnego sprzętu, ale można jeszcze spotkać tradycyjne siły pociągowe.

Fot.: Gmina Osina

Tradition and modernity – a significant part of the commune is occupied by agricultural areas. Farmers use modern equipment, but traditional draft forces are still present.

Tradition und Moderne – ein großer Teil der Gemeinde wird von landwirtschaftlichen Flächen eingenommen. Die Landwirte setzen moderne Geräte ein, aber es gibt auch noch traditionelle Zugtiere.

Święto plonów – dożynki, są okazją do prezentacji dorobku rolników i producentów i dobrej zabawy. Gmina Osina słynie z dobrej organizacji takich imprez.

Fot.: Gmina Osina

Harvest festival – harvest festival, are an opportunity to present the achievements of farmers and producers and have fun. Osina commune is famous for good organization of such events.

Erntedankfest – eine Gelegenheit, die Leistungen der Landwirte und Erzeuger zu präsentieren und Spaß zu haben. Die Gemeinde Osina ist für ihre gute Organisation solcher Veranstaltungen bekannt.

Przez teren gminy Osina przebiega oznaczony **szlak rowerowy Równina Nowogardzka**. Jest to szereg ścieżek i traktów sprzyjających turystyce pieszej oraz rowerowej z pięknymi widokami o każdej porze roku.

Fot.: Gmina Osina

The marked **bicycle route Równina Nowogardzka** runs through the territory of the Osina commune. It is a series of paths and routes conducive to hiking and biking with beautiful views at any time of the year.

Durch die Gemeinde Osina führt die markierte **Radwegroute: Naugarder Ebene**. Es handelt sich um eine Reihe von Wander- und Radwegen, die zu jeder Jahreszeit schöne Aussichten bieten.

Nurt rzeki Stepnicy w Bodzęcinie – Gmina Osina ma wiele walorów przyrodniczych, przepływają w jej granicach Pilesza, Leśnica, Gowienica i Stepnica.

Fot.: Gmina Osina

The stream of the Stepnica river in Bodzęcin – the Osina commune has many natural values, Pilesza, Leśnica, Gowienica and Stepnica flow within its borders.

Die Strömung des Stepnica – Flusses in Bodzęcin – die Gemeinde Osina hat viele Naturwerte, denn in ihren Grenzen fließen die Pilesza, Leśnica, Gowienica und Stepnica.

Lasy w gminie Osina obfitują w runo leśne m.in. grzyby, jagody i jeżyny.

Fot.: Gmina Osina

The forests in the Osina commune abound in undergrowth, incl. mushrooms, blueberries and blackberries.

Die Wälder in der Gemeinde Osina sind reich an Unterholz, das Pilze, Beeren und Brombeeren enthält.

Jeziro Kościuszki – na terenie gminy Osina, w miejscowości Kościuszki znajduje się jezioro. To tereny atrakcyjne turystycznie, które są popularnym miejscem wypoczynku nie tylko wśród mieszkańców okolicy.

Fot.: Drukarnia Druksystem

Lake Kościuszko – in the Osina commune, in the village of Kościuszko, there is a lake. These are areas that are attractive for tourists, which are a popular holiday destination not only among the local residents.

Kościuszki-See – in der Gemeinde Osina, im Dorf Kościuszki, gibt es einen See. Es handelt sich um ein attraktives Fremdenverkehrsgebiet, das nicht nur bei den Einwohnern der Region ein beliebter Ort der Erholung ist.

GMINA PRZYBIERNÓW

Gmina Przybiernów to gmina wiejska położona w północnej części powiatu goleniowskiego. Granice administracyjne gminy na przeważającej długości biegną w obrębie kompleksów leśnych Puszczy Goleniowskiej i w obrębie użytków rolnych.

ATRAKCJE HISTORYCZNE

Stary Młyn w Babigoszczy – przy przepływającej przez wieś rzecze Gowienicy zachował się murowano-ryglowy młyn wodny z połowy XIX w. W drugiej połowie XX w. młyn został przebudowany na zajazd, obecnie teren prywatny.

Fot.: Marcin Kubiak

THE PRZYBIERNÓW COMMUNE

The Przybiernów commune is a rural commune located in the northern part of the Goleniów county. The majority of the administrative boundaries of the commune run within the forest complexes of the Goleniów Primeval Forest and within agricultural lands.

HISTORICAL ATTRACTIONS

Old Mill in Babigoszcz – at the Gowienica River flowing through the village, a brick-and-beam water mill from the mid-nineteenth century has been preserved. In the second half of the twentieth century, the mill was converted into an inn, now it is a private property.

GEMEINDE PRZYBIERNÓW [Pribbernow]

Die Gemeinde Przybiernów ist eine Landgemeinde im nördlichen Teil des Landkreises Goleniów. Die Verwaltungsgrenzen der Gemeinde verlaufen größtenteils innerhalb der Waldkomplexe des Goleniowski-Urwaldes und innerhalb landwirtschaftlicher Flächen.

HISTORISCHE SEHENSWÜRDIGKEITEN

Alte Mühle in Babigoszcz – am Fluss Gowienica, der durch das Dorf fließt, ist eine Fachwerk-Wassermühle aus der Mitte des 19. Jh. erhalten geblieben. In der zweiten Hälfte des 20. Jh. wurde die Mühle zu einem Gasthaus umgebaut, das sich heute in Privatbesitz befindet.

Kościół w miejscowości Dzisna – jeden z najstarszych na Pomorzu kościołów o konstrukcji ryglowej z cennymi malowidłami o charakterze ludowym (XVII w.). Pierwsza wzmianka o kościele pochodzi z 1595 r. Fundatorem kościoła był ród Köllerów. W czasie II wojny światowej świątynia nie ucierpiała, a w okresie powojennym była wykorzystywana jako owczarnia. W 1976 r. budynek powrócił do pełnienia funkcji sakralnych.

Fot.: Gmina Przybiernów

Church in the Dzisna village – one of the oldest half-timbered churches in Pomerania with valuable folk paintings (17th century). First mention about the church comes from 1595. The church was founded by the Köller family. During World War II, the temple did not suffer any damage and in the post-war period it was used as a sheepfold. In 1976, the building returned to its sacred functions.

Kirche in der Ortschaft Dzisna – eine der ältesten Fachwerkkirchen in Pommern, mit wertvollen volkstümlichen Malereien (17. Jh.). Die erste Erwähnung der Kirche stammt aus dem Jahre 1595. Der Stifter der Kirche war die Familie Köller. Während des Zweiten Weltkriegs wurde die Kirche nicht beschädigt, und in der Nachkriegszeit wurde sie als Schafstall genutzt. Im Jahre 1976 erhielt das Gebäude wieder seine sakrale Funktion.

Kościół Matki Bożej Królowej Polski w Łoźnicy – jeden z największych kościołów ryglowych na Pomorzu Zachodnim. W 1772 r. na miejscu starego kościoła wybudowano nową, ryglową świątynię, która dotrwała do naszych czasów. Jej fundatorem był wywodzący się z tej ziemi proboszcz katedry Kamieńskiej Bogusław Henning von Köller.

Fot.: Gmina Przybiernów

Church of Our Lady Queen of Poland in Łoźnica – one of the largest half-timbered churches in Western Pomerania. In 1772 a new half-timbered temple was built in place of the old church, which has survived to our times. Its founder was Bogusław Henning von Kölle, the parish priest of the Kamień Cathedral.

Kirche der Gottesmutter der Königin von Polen in Łoźnica – ist eine der größten Fachwerkkirchen in Westpommern. Im Jahre 1772 wurde an der Stelle der alten Kirche ein neuer Fachwerktempel errichtet, der bis heute erhalten geblieben ist. Sie wurde von Bogusław Henning von Köller, dem Propst von dem Dom in Kammin, gegründet, der aus dieser Region stammte.

Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Przybiernowie – istniał co najmniej od początku XIV w. Jego zły stan w 1679 r. wymusił gruntowną jego przebudowę. Pozostawiono tylko średniowieczne mury obwodowe. Jest to kościół salowy, na rzucie wydłużonego prostokąta.

Fot.: Drukarnia Druksystem

Church of the Assumption of the Blessed Virgin Mary in Przybiernów – it existed at least from the beginning of the 14th century. Its poor condition in 1679 forced its thorough reconstruction. Only the medieval perimeter walls remained. It is a hall church, on the plan of an elongated rectangle.

Kirche der Himmelfahrt der heiligen Mariä in Przybiernow – besteht mindestens seit Anfang des 14. Jh. Im Jahre 1679 wurde sie wegen ihres schlechten Zustands grundlegend umgebaut. Nur die mittelalterlichen Umfassungsmauern blieben erhalten. Es handelt sich um eine Saalkirche, die den Grundriss eines länglichen Rechtecks hat.

Budynek Nadleśnictwa Rokita – pałac z początku XX w., obecnie siedziba nadleśnictwa. Do pałacu prowadzi aleja lipowa. Na fasadach ryzality zwieńczone tympanonami, nad wejściem herb.

Fot.: Drukarnia Druksystem

The building of the Rokita Forestry Inspectorate – palace from the beginning of the XXth century, now the seat of the forest inspectorate. A linden avenue leads to the palace. On the facades there are projections topped with tympanums, above the entrance there is a coat of arms.

Gebäude des Oberforstamtes Rokita – ein Palast vom Anfang des 20. Jh., heute Sitz des Oberforstamtes. Eine Lindenallee führt zum Palast. Mit Tympanon gekrönte Risalite an den Fassaden, ein Wappen über dem Eingang.

Cisy Rokickie im. prof. Stanisława Króla – florystyczny rezerwat przyrody o powierzchni 17,42 ha, utworzony 15 lutego 1988 z inicjatywy nadleśniczego Tomasza Szeszyckiego. Celem rezerwatu jest zachowanie najliczniejszej w Polsce populacji cisa pospolitego (*Taxus baccata* – ponad 5000 okazów).

Cisy Rokickie them. prof. Stanisław Król – a floristic nature reserve with an area of 17.42 ha, established on February 15, 1988 on the initiative of Tomasz Szeszycki, a forest inspector. The purpose of the reserve is to preserve the most numerous population of the common yew (*Taxus baccata* – over 5,000 specimens) in Poland.

Rokickie Eiben namens Prof. Stanisław Król – floristisches Naturschutzgebiet mit einer Fläche von 17,42 ha, das am 15. Februar 1988 auf Initiative des Oberforstinspektors Tomasz Szeszycki eingerichtet wurde. Das Ziel des Naturschutzgebiets ist die Erhaltung der größten Eibenpopulation in Polen (*Taxus baccata* – über 5000 Exemplare).

Lodownia (znajdująca się w Moraczu i Przybiernowie) – budowla służąca do przechowywania lodu, który służył do schładzania produktów łatwo psujących się bez udziału agregatów chłodniczych i uzyskiwano w nich stałą temperaturę 4°C.

Fot.: Marcin Kubiak

Icehouse (located in Moracz and Przybiernów) – a structure for storing ice, which was used to cool perishable products without the use of chillers, and a constant temperature of 4 ° C was achieved in them.

Eishaus (mit Sitz in Moracz und Przybiernów) – ein Bauwerk, in dem Eis gelagert wurde, das zur Kühlung verderblicher Produkte ohne den Einsatz von Kühlaggregaten verwendet wurde und in dem eine konstante Temperatur von 4°C erreicht wurde.

ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Jeziro Czarnogłowy – to sztuczny zbiornik wodny o powierzchni ok. 35 ha. Akwen ten powstał w wyniku zalania kopalni odkrywkowej skał węglanowych, która działała w tym miejscu do 1960 roku. Średnia głębokość jeziora to ok. 26-28 m. Historia jeziora, jego szmaragdowa woda oraz zatopiony las i inne podwodne ciekawostki przyciągają w to miejsce fanów nurkowania.

Fot.: Bogusław Zając

TOURIST ATTRACTIONS

Blackhead Lake – is an artificial water reservoir with an area of approx. 35 ha. This reservoir was created as a result of flooding the carbonate rock opencast mine, which operated in this place until 1960. The average depth of the lake is approx. 26-28 m. The history of the lake, its emerald water, sunken forest and other underwater curiosities attract diving fans to this place.

TOURISTISCHE SEHENSWÜRDIGKEITEN

Der Czarnogłowy-See – ist ein künstlicher See mit einer Fläche von etwa 35 ha. Das Gewässer entstand durch die Flutung eines Karbonat-Tagebaus, der bis 1960 an dieser Stelle betrieben wurde. Die durchschnittliche Tiefe des Sees beträgt etwa 26-28 m. Die Geschichte des Sees, sein smaragdfarbenes Wasser und der versunkener Wald sowie andere Unterwasser-Sehenswürdigkeiten locken Tauchfans an diesen Ort.

Jeziro Przybiernowskie – o powierzchni prawie 88,9 ha, należy do jezior płytkich o kształcie nerkowatym. Jezioro znajduje się w dorzeczu Grzybnicy-Wołczenicy-Dziwnej-Zalewu Kamieńskiego. Jest to atrakcyjne miejsce do biwakowania i wypraw wędkarskich.

Fot.: Gmina Przybiernów

Lake in Przebiernów – with an area of almost 88.9 ha, it belongs to shallow, kidney-shaped lakes. The lake is located in the Grzybnica-Wołczenica-Dziwna-Kamieński Lagoon basin. It is an attractive place for camping and fishing trips.

Der Przybiernowskie-See – mit einer Fläche von fast 88,9 ha gehört er zu den flachen Seen in Nierenform. Der See liegt im Grzybnica-Wołczenica-Dziwna-Zalew Kamieński-Becken. Es ist ein attraktiver Ort für Camping- und Angelausflüge.

Pałac i park dworski w miejscowości Buk – pałac późnorennesansowy z 1683 roku, z XV-wiecznymi piwnicami. Powyżej głównego wejściowego portalu nisza z tarczą herbową Flemingów. W XVIII wieku założono park francuski, obecnie drzewostan dębowo-bukowy z grabowymi alejami oraz okazami lip i świerków. Od 1990 roku mieści się w nim Biblioteka Składowa szczecińskiej Książnicy Pomorskiej.

Fot.: Drukarnia Druksystem

The palace and manor park in Buk – late renaissance palace from 1683 with 15th-century cellars. Above the main entrance portal, there is a niche with the Fleming coat of arms. In the 18th century a French park was established, now an oak and beech stand with hornbeam alleys and specimens of limes and spruces. Since 1990, it has housed the Storage Library of the Pomeranian Library in Szczecin.

Das Schloss und der Schlosspark in Buk – ein Spätrenaissance-Schloss aus dem Jahr 1683 mit Kellern aus dem 15. Jh. Über dem Haupteingangportal befindet sich eine Nische mit dem Wappenschild des Flemming-Adelsgeschlechts. Im 18. Jh. wurde ein französischer Park angelegt, heute ein Eichen- und Buchenbestand mit Hainbuchenalleen und Exemplaren von Linden und Fichten. Seit 1990 beherbergt es eine Lagerbibliothek der Pommerschen Bibliothek in Stettin.

GMINA STEPNIKA

Gmina Stepnica to malownicza kraina otoczona lasami Puszczy Goleniowskiej położona w zachodnio-północnej części Województwa Zachodniopomorskiego nad wodami Zalewu Szczecińskiego. Niezwykłe warunki geograficzne – przyrodnicze, położenie około 90% gminy na terenie obszaru Natura 2000, rezerwaty przyrody, płytkie wody Zalewu Szczecińskiego, plaże, dzika rzeka Gowienica, zasobne lasy Puszczy Goleniowskiej oraz dobra infrastruktura rekreacyjno – sportowa i żeglarska czynią Gminę Stepnica rajem dla amatorów aktywnego wypoczynku.

ATRAKCJE HISTORYCZNE

Pomnik Rybaka – rzeźba wykonana z brązu przedstawiająca Rybaka Szczepana – legendarnego założyciela Stepnicy. Rzeźba jest autorstwa znanego artysty plastyka Bohdana Ronina-Walknowskiego.

Fot.: Drukarnia Druksystem

THE STEPNIKA COMMUNE

The commune of Stepnica is a picturesque land surrounded by the forests of the Goleniów Forest, located in the west-northern part of the West Pomeranian Voivodeship, on the waters of the Szczecin Lagoon. Unusual geographic and natural conditions, the location of about 90% of the commune within the Natura 2000 area, nature reserves, shallow waters of the Szczecin Lagoon, beaches, wild Gowienica River, rich forests of the Goleniów Forest and good recreational, sports and sailing infrastructure make the Stepnica Commune a paradise for active enthusiasts rest.

HISTORICAL ATTRACTIONS

Fisherman Monument – a bronze sculpture depicting Rybak Szczepan – the legendary founder of Stepnica. The sculpture is by the famous artist Bohdan Ronin-Walknowski.

GEMEINDE STEPNIKA

[Stepenitz]

Die Gemeinde Stepnica ist ein malerisches, vom Goleniowski Urwald umgebenes Land, das im nordwestlichen Teil der Woiwodschaft Westpommern an den Gewässern des Stettiner Haffs liegt. Außergewöhnliche geografische und natürliche Bedingungen, die Lage von etwa 90% der Gemeinde in einem Natura-2000-Gebiet, Naturschutzgebiete, das seichte Wasser des Stettiner Haffs, Strände, der wilde Fluss Gowienica, die reichen Wälder des Goleniowska-Waldes und eine gute Infrastruktur für Erholung, Sport und Segeln machen die Gemeinde Stepnica zu einem Paradies für Liebhaber der aktiven Erholung.

HISTORISCHE SEHENSWÜRDIGKEITEN

Fischerdenkmal – eine Bronzeskulptur, die Szczepan den Fischer, den legendären Gründer von Stepnica, darstellt. Die Skulptur stammt von dem bekannten Künstler Bohdan Ronin-Walknowski.

Logo of the European Union and other institutional logos.

Statue of a fisherman, a symbol of the village's history and culture.

The statue was created by the artist [Name] and is a tribute to the local fishing community.

It was unveiled on [Date] and is now a permanent fixture in the village square.

Kościół parafialny pw. Św. Jacka Odrowąża z 1741 r. – budowla o konstrukcji ryglowej, otynkowana w 1840 r., na planie greckiego (równoramiennego) krzyża. Wyposażenie wnętrza jest barokowe: ołtarz i ambona z 1740 r., empory boczne, chóru oraz ławki z poł. XVIII w.

Fot.: Drukarnia Druksystem

Parish Church of St. Jacek Odrowąż from 1741 – a half-timbered structure, plastered in 1840, on the plan of a Greek (isosceles) cross. The interior is baroque: the altar and pulpit from 1740, side galleries, choir and pews from the middle of the 19th century. 18th century.

Pfarrkirche des heiligen Jacek Odrowąż aus dem Jahre 1741 – ein Fachwerkbau, verputzt 1840, auf dem Grundriss eines griechischen (gleichschenkligen) Kreuzes. Die Innenausstattung ist barock: Altar und Kanzel aus dem Jahre 1740, Seitenemporen, Chorempore und Bänke aus der Mitte des 18. Jahrhunderts.

Kościół parafialny p.w. Chrystusa Króla w Żarnowie – kościół z uwagi na historyczną bryłę, drewniany strop belkowy oraz żebrowe sklepienia prezbiterium, kompozycję elewacji, zachowany ceglany detal architektoniczny stanowi interesujący przykład budowli neogotyckiej z połowy XIX wieku.

Fot.: Drukarnia Druksystem

The parish church of Christ the King in Żarnów – the church is an interesting example of a neo-gothic building from the mid-nineteenth century due to the historical shape, wooden beam ceiling and rib vaults of the presbytery, facade composition, and preserved brick architectural detail.

Pfarrkirche des Christkönigs in Żarnów – die Kirche ist ein interessantes Beispiel für ein neugotisches Bauwerk aus der Mitte des 19. Jh. mit seiner historischen Masse, der Holzbalkendecke und den Kreuzrippengewölben des Presbyteriums, der Komposition der Fassade und den erhaltenen architektonischen Ziegeldetails.

ATRAKCJE TURYSTYCZNE

Przystań Żeglarska na Kanale Młyńskim w Stepnicy – usytuowana jest w północnej części miasta, może pomieścić jednocześnie do 300 jednostek pływających. Marina jest częścią Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego. To optymalne miejsce dla żeglarzy, którzy cenią sobie komfort i jednocześnie spokój, a także możliwość obcowania z przyrodą.

Fot.: Drukarnia Druksystem

TOURIST ATTRACTIONS

Sailing Harbor on the Młyński Canal in Stepnica – it is situated in the northern part of the city and can accommodate up to 300 vessels at the same time. The marina is part of the West Pomeranian Sailing Trail. It is an optimal place for sailors who appreciate comfort and peace at the same time, as well as the possibility of communing with nature.

TOURISTISCHE SEHENSWÜRDIGKEITEN

Yachthafen am Mühlenkanal in Stepnica – im nördlichen Teil der Stadt gelegen, er kann bis zu 300 Boote gleichzeitig aufnehmen. Die Marina ist Teil der Westpommerschen Seglerroute. Sie ist ein optimaler Ort für Segler, die Komfort und gleichzeitig Ruhe und die Möglichkeit, Kontakt mit der Natur zu haben, schätzen.

Plaża w Stepnicy / Beach in Stepnica / Strand in Stepnica
| fot.: Marta Stanisławiak

Przystań im. Kapitana Roberta Hilgendorfa w Stepnicy – znajduje się na obszarze pomiędzy basenem przeładunkowym, a rybackim w Porcie Morskim w Stepnicy, tuż przy tzw. „Dzikiem Plaży” z Amfiteatrem, w którym w sezonie letnim odbywają się koncerty i imprezy również dla żeglarzy.

Fot.: Mariola Kwiring

Harbour of the Captain Robert Hilgendorf in Stepnica – it is located in the area between the transshipment basin and the fishing basin in the Sea Port in Stepnica, right next to the so-called “Wild Beach” with the Amphitheater, where concerts and events are held in the summer season, also for sailors.

Yachthafen namens Kapitän-Robert-Hilgendorf in Stepnica – befindet sich im Bereich zwischen dem Umschlagbecken und dem Fischereibecken im Seehafen Stepnica, direkt neben dem sogenannten „Wilden Strand“ mit einem Amphitheater, in dem in der Sommersaison Konzerte und Veranstaltungen, auch für Segler, stattfinden.

Przystań w Gąsierzynie – jest elementem Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego. Przystań wyposażona jest w nabrzeże z miejscami cumowniczymi. Przystań w Gąsierzynie spełnia funkcję publicznego, bezpłatnego miejsca postojowego dla żeglarzy.

Fot.: Mariusz Kowal

Harbor in Gąsierzyn – is an element of the West Pomeranian Sailing Trail. The marina is equipped with a quay with mooring places. The marina in Gąsierzyn serves as a public, free parking space for sailors.

Anlegestelle in Gąsierzyn – ist Teil der Westpommerschen Segleroute. Die Anlegestelle verfügt über einen Kai mit Liegeplätzen. Die Anlegestelle in Gąsierzyn dient als öffentlicher, kostenloser Kai für Segler.

ATRAKCJE KULTURALNE

Zespół ludowy „STEPNICZANIE” – rozpoczął swoją działalność w 1984 roku pod patronatem Gminnego Ośrodka Kultury w Stepnicy. Od przeszło trzydziestu lat wspomaga rozwój kultury regionalnej Pomorza Zachodniego uświetniając swoimi występami różne imprezy nie tylko na terenie Gminy Stepnica, ale również całego kraju i za granicą.

Fot.: Michał Wojtarowicz

CULTURAL ATTRACTIONS

“STEPNICZANIE” Folk group – started its activity in 1984 under the patronage of the Municipal Cultural Center in Stepnica. For over thirty years it has been supporting the development of the regional culture of West Pomerania, adding splendor to various events not only in the Stepnica Commune, but also throughout the country and abroad.

KULTURELLE SEHENSWÜRDIGKEITEN

Folkloregruppe „STEPNICZANIE“ – begann ihre Tätigkeit 1984 unter der Schirmherrschaft des Städtischen Kulturzentrums in Stepnica. Seit über dreißig Jahren unterstützt die Gruppe die Entwicklung der regionalen Kultur in Westpommern mit ihren Auftritten bei verschiedenen Veranstaltungen nicht nur in der Gemeinde Stepnica, sondern auch in Polen und im Ausland.

Muzeum świnek skarbonek – kolekcja świnek skarbonek liczy sobie 1800 sztuk i została przekazana w darze przez mieszkankę Gminy Stepnica Panią Irenę Kaliską. Prezentowany zbiór jest największą kolekcją świnek skarbonek w Europie.

Fot.: Drukarnia Druksystem

Piggy bank museum – the collection of piggy banks is 1,800 pieces and was donated by a resident of the Stepnica commune, Mrs. Irena Kaliska. The presented collection is the largest collection of piggy banks in Europe.

Sparschwein-Museum – eine Sammlung, die aus 1800 Stück besteht und von Frau Irena Kaliska, einer Einwohnerin der Gemeinde Stepnica, verschenkt wurde. Die hier vorgestellte Sammlung ist die größte Sammlung von Sparschweinen in Europa.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

ISBN 978-83-963574-0-3

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020